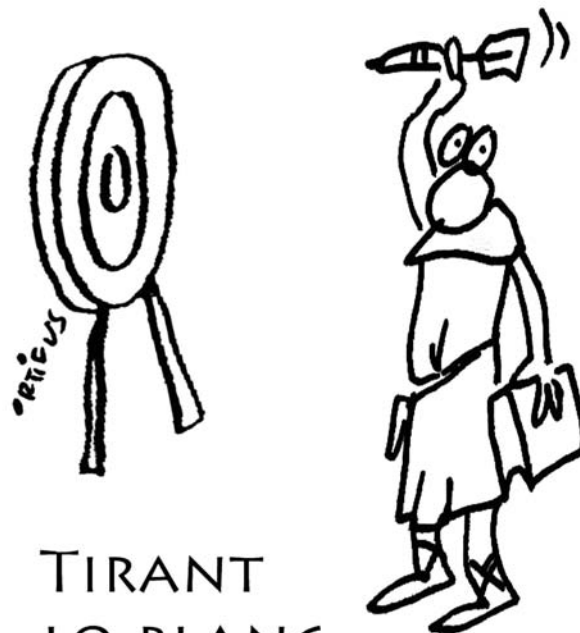

#AC FALLA
EL MOCADOR
SAGUNT 2013

TIRANT
LO BLANC

*Joanot
Martorell*

#MENUDESLLUITES

**FALLES
DE SAGUNT.
FESTA D'INTERÉS
TURÍSTIC
AUTONÒMIC**

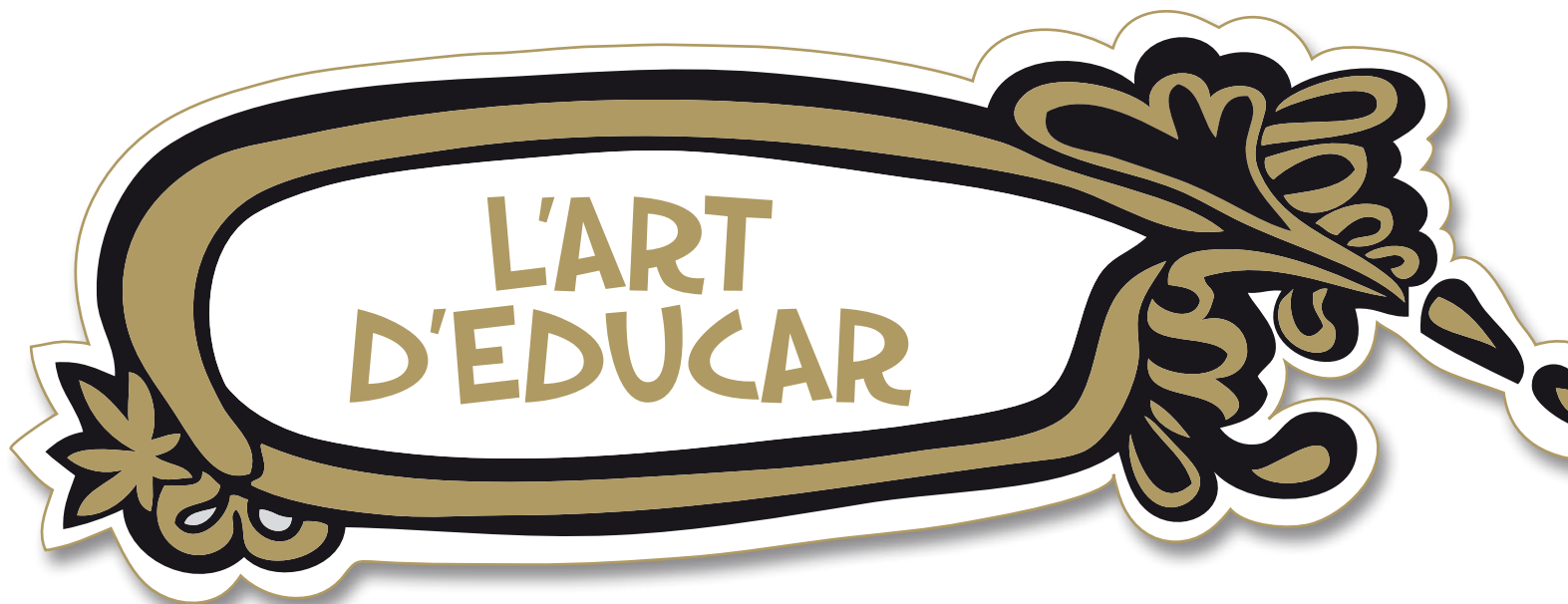

Un llibret de falla infantil és una porta que els adults ens hem d'atrevir a obrir perquè els infants respiren el seu aire, pensen les seves idees i parlen amb el seu llenguatge. És una immensa pissarra de colors a on cap tot allò que no ens atrevim a dir ni a escriure perquè ens sobren anys o ens falta innocència. Està creada per a la xicalla i no perquè l'entenguen aquells que un dia deixaren de ser xiquets i xiquetes. Un genuí llibret infantil encara resta per descobrir a moltes comissions falleres.

No sóc un expert en xiquets (no en tinc), ni en pedagogia, ni en animació... No sé si el meu punt de vista pot ser interessant. Crec que el que et puc dir és massa obvi. Jo crec que és important que els xiquets participen escrivint i dibuixant. Que vegem que el llibret és un espai col·lectiu que arreplega els seus treballs. I que la temàtica de les seves col·laboracions estiga relacionada amb el tema de la falla. Es tracta d'adaptar als menuts la filosofia de la falla gran. En definitiva, que els xiquets se senten protagonistes i senten el llibret com una cosa seva. Crec, de tota manera, que és una línia en la qual estes aprofundint en els últims anys.

PROLEG

En tot el que té a veure amb l'educació sovint deixem de costat el fet de reflexionar amb profunditat al voltant de totes les implicacions que té, tot i la seva importància. Sols d'aquesta manera ens adonarem de com és de complicada, però a la vegada crucial.

Educar va més enllà d'ensenyar, de manera que mostra clares diferències tant en el que significa i implica cadascun dels termes com respecte a qui són els responsables de desenvolupar-los.

Començarem per dir que ensenyar és, sobretot, la gran tasca dels docents, ells són els encarregats de transmetre els coneixements acadèmics, sabers que només a l'escola tenen la continuïtat i la professionalitat de com han d'ensenyar-se.

Pel que fa a educar, cal dir que la gran responsable és la família. En aquesta estructura és on s'han d'inculcar els valors que desenvoluparan totes aquelles actituds que ens faran ser més valents o temeraris, nobles o mentidors, treballadors o malfaeners, en definitiva, ser millors o pitjors persones. Però totes aquestes tasques no són exclusives de famílies o docents. Els mestres han de col·laborar

en l'educació, en cada moment en què els alumnes són a les aules, i, per la seva part, els pares també han d'ajudar en l'ensenyament donant-los el suport que necessiten en les tasques escolars que han de fer en les seves cases.

Tot i la gran importància de la família i els mestres pel que fa a educar, cal sumar-li un altre implicat: la societat. Una societat culta, que dedica temps i esforç a transmetre uns valors adequats, justs, desenvolupats i adequats a cada moment històric, és una societat molt avançada. És el que ocorre als països que anomenem nòrdics, llocs on es respira solidaritat, pau i prosperitat, tot gràcies al fet que tots els agents socials implicats, famílies, mestres i societat, tenen clares quines són les seves tasques, les seves responsabilitats, i, a més a més, ho fan d'una manera coordinada, amb un constant diàleg, amb constant evolució.

Com podem veure, una societat avançada no sols ha de transmetre coneixements, també valors, i educar en valors és tot un art.

Plantejat des d'aquesta perspectiva veurem que, igual que l'art en general, necessita de creativitat, paciència, sabers, experiència, constància, disciplina...

Per la part que correspon a la societat, són moltes les coses que es poden dur a terme per a contribuir a tan important empresa. Algunes d'elles són fer partícips els seus

ciutadans de la seva pròpia cultura, impregnant-se d'aquells valors que considerem més importants. Entre altres ferramentes que es poden fer servir per aconseguir-ho trobem la literatura, el teatre, l'oci...

Obres de teatre basades en la literatura del nostre poble com **Tirant lo Blanc** ens donen l'oportunitat de fusionar la literatura amb l'art i amb l'oci, de manera que podrem transmetre aquells valors que considerem més convinents i adequats, salvant idealitzacions de personatges que hui en dia quedarien una mica fora de lloc.

A partir de l'esmentada obra podem reflexionar sobre la importància de valors com la valentia, que ens mostra la necessitat de no quedar impassibles davant d'injustícies o reptes de la vida quotidiana. Un bon estudiant, una bona persona, ha de ser valent, atrevit, confiar en les seves possibilitats. Però com tot valor, també té extrems i sovint cal evitar-los. Ser valent no significa ser temerari, fer les coses duent-les al límit.

També som valents quan som humils, quan admetem que ens hem equivocat, en haver de rectificar allò que hem fet malament, en demanar disculpes, quan assumim les conseqüències.

Un altre valor important que ens transmet l'esmentada obra és el de marcar-nos projectes a complir, reptes per a superar, en definitiva..., somiar amb coses que volem aconseguir. Això ens farà lluitar pel que volem, ens farà buscar solucions, treballar

en equip, tindre capacitat de sacrifici, d'esforç, i veure fins on podem dur els nostres valors per a aconseguir-ho sense traspassar els límits d'allò correcte.

Dur a terme un somni també necessita d'algun tipus de motivació que desperte dins de nosaltres l'interès per a poder fer realitat les nostres il·lusions. L'interès és la gran roda que fa avançar el món, sense ell els aprenentatges, siguen del tipus que siguen, es fan fastigosos, un autèntic malson. Tirant lo Blanc ens ensenya que quan fem les coses amb voluntat, per ajudar els altres, per conquerir els nostres somnis, es posa en marxa eixe mecanisme que tenim dins de nosaltres i que aconsegueix que tot coste menys, consumint menys energies, i que fa, fins i tot, que el temps passe més de pressa.

Uns altres valors que també podem trobar en l'obra de Martorell són l'amistat, la humilitat i l'honradesa.

Viure en societat comporta necessàriament tindre la capacitat de compartir amb els altres, de treballar colze a colze, en equip, ens obliga a prendre i respectar decisions, a liderar o a acompanyar els líders sense caure en la submissió. Tot això ens fa reflexionar sobre la importància dels amics, dels distints grups amb els quals ens relacionem i que és uns dels patrimonis més grans que tenim en la nostra societat, molt rica en eixes qüestions, a diferència de molts dels països més desenvolupats i que molt a pesar seu presenten eixes mancances. Però relacionar-se amb els altres no és fàcil, ens fa veure que els nostres drets i obligacions acaben on comencen els d'ells. Tanmateix ens fa desenvolupar l'empatia, de manera que les nostres accions tindran en compte el que poden pensar o sentir els altres.

Per una altra banda, relacionar-se amb els altres, dins de la nostra societat, necessita persones assertives i humils. Assertives perquè hem de saber fer valdre els nostres drets sense vulnerar

els de la resta de persones. Humils ja que tots som necessaris i prescindibles a la vegada. Ningú ha de veure's com a més important que qualsevol de les persones que tenim al nostre voltant, si alguna vegada fóra així, no som nosaltres qui hem de pregonar-ho. Són la resta de la gent qui ha de fer-ho saber al món, com quan els pregoners alabaven les conquestes dels valerosos cavallers.

També, com hem comentat abans, podem trobar l'honradesa com un valor present en Tirant lo Blanc i que pareix que amb el pas del temps s'ha anat deteriorant. En un món tan competitiu sovint ens trobem amb individus que es veuen a si mateixos com persones espavilades i que no són més que gent que s'aprofita sense escrúpols dels altres, sobretot dels més dèbils, dels més confiats. Aquest és un valor que en l'actualitat estem trobant molt a faltar, i que tal vegada si l'haguérem cuidat entre tots un poc més no ens trobaríem en una situació social tan delicada com la que estem vivint.

Per últim cal dir que tots els valors es veuen impregnats de tota mena de sentiments, d'emocions, que fan que en cada moment de les nostres vides prenguen unes magnituds distintes.

És per tot el que hem vist que educar és tot un art. Igual que en la resta d'art, siga del tipus que siga, necessita de treball i d'esforç, encarrilar les nostres emocions, reconeixement davant els nostres èxits, humilitat per a seguir endavant, constància per dur a terme tots els nostres somnis, creativitat per adaptar-se a cada persona i a cada circumstància, valentia per afrontar tot tipus de reptes, i il·lusió perquè sempre estiguen vius.

En definitiva, educar, l'art d'educar, és treballar tots junts en una gran obra: la de formar persones.

Pere Berjas Sepúlveda
Psicopedagog

#MENUT EQUIP DE REDACCIÓ

#EDITA
AC FALLA EL MOCADOR

#MENUTS LLUITADORS
**HUGO MORTE, ROSA BENET, ALBERT LLUECA, PERE BERJAS,
ANTONI ESPINOSA, JOAN ISACH, REMEI MONZÓ,
ALICIA LLORCA, SANTIAGO GONZÁLEZ, ALFREDO GOMIS,
ESTÍBALIZ SÁEZ, ESTEFANIA SÁNCHEZ**

**AMB LA COL·LABORACIÓ ESPECIAL DE LA XICALLA
DE L'ASSOCIACIÓ CULTURAL FALLA EL MOCADOR**

#MAQUETACIÓ
YOGUR DE FRESA

DUFUSIÓ IL·LIMITADA
I EN VALENCIÀ

ISUU

SLIDESHARE

DEPÒSIT LEGAL: V-104-2008

JUSTIFICACIÓ DE TIRADA EN PAPER: 800 EXEMPLARS

EL PRESENT L·LIBRET HA PARTICIPAT EN LA CONVOCATÒ-
RIA DELS PREMIS DE LA GENERALITAT VALENCIANA PER A
LAPROMOCIÓ DE L'ÚS DEL VALENCIÀ.

AQUEST L·LIBRET HA ESTAT REVISAT PEL GABINET DE PRO-
MOCIÓ I ÚS DEL VALENCIÀ DE L'AJUNTAMENT DE SAGUNT.

L'AC FALLA EL MOCADOR NO ES FA RESPONSABLE, NI COMPARTEIX
NECESSÀRIAMENT, LES OPINIONS DELS SEUS COL·LABORADORS.

ÍNDEX

#PRÒLEG
L'ART D'EDUCAR
PERE BERJAS
[PÀGINA 4]

[1]
#FEM MOCADOR
[PÀGINA 12]

[2]
#TOTS SOM TIRANT
[PÀGINA 36]

[2.1]
#PARES
[PÀGINA 38]

UNA APROXIMACIÓ
AL TIRANT
ANTONI ESPINOSA
[PÀGINA 39]

LA FALLA DE TIRANT
O TIRANT DE LA FALLA
JOAN ISACH
[PÀGINA 42]

ACRÒSTIC
JOAN ISACH
[PÀGINA 44]

TIRANT
REMEI MONZÓ
[PÀGINA 45]

TEO, AMIC DEL CASAL
[PÀGINA 47]

PARES
ALICIA LLORCA,
SANTIAGO
GONZÁLEZ,
ALFREDO GOMIS
[PÀGINA 51]

TIRANT LO BLANCH
LA NOVEL·LA
ALBERT LLUECA
[PÀGINA 53]

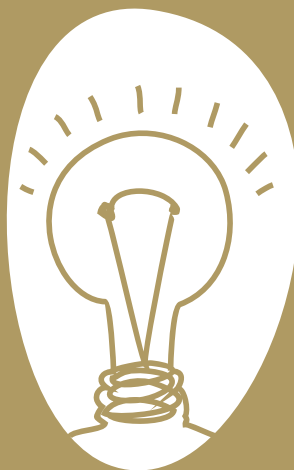
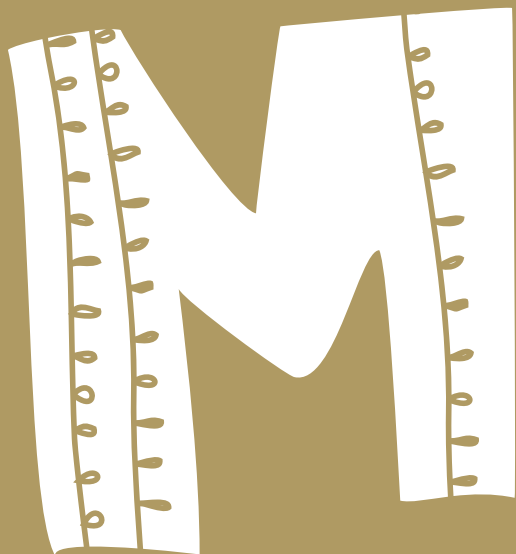
[2.2]
#XIQUETS
[PÀGINA 58]

#PENSEM
[PÀGINA 59]

#CONTACONTES
TIRANT LO BLANCH A
MORVEDRE
ALBERT LLUECA
[PÀGINA 65]

#JOCS
[PÀGINA 77]

TEAMWORK

S'acosten les festes de Sant Josep, patró dels fusters, ofici del meu pare.

Sóc **David** i, com a president infantil de l'any 2013, vull convidar-vos al fet que participeu en els nostres actes fallers i que us ho passeu molt bé.

La meua invitació és per a tot aquell que llegisca aquest llibre, però especialment per als ancians (per cert, una besada per a les meues iaies Manola, Mercedes i Tonica) i, per descomptat, per als xiquets.

Nosaltres els xiquets solem passar-ho molt bé en aquestes festes; per al meu gust, el millor és tirar petards i ajudar els majors de la meua falla a muntar i construir coses. Estic segur que cadascú pot trobar en la festa fallera alguna cosa que li agrade, ja siga major o xicotet, però el meu missatge és sobretot per

a animar els xiquets, ja m'han ensenyat que nosaltres els xiquets som molt importants per a la festa fallera, perquè de nosaltres depèn la continuïtat de les falles i per açò us convida a cadascun dels xiquets a gaudir a la seua manera de la nostra festa.

SALUTACIÓ DEL PRESIDENT INFANTIL

Ens han explicat en la falla que el tema del llibret infantil són els valors positius del Tirant lo Blanc, Tirant ve a ser un cavaller que lluitava pel que creia que havia de lluitar i era un estrateg que, encara que tinguera pocs recursos, amb enginy i lluita complia els seus objectius. A nosaltres, els xiquets d'avui, segons he sentit al meu al voltant, ens tocarà lluitar en un futur amb el mateix enginy per a tot en general i en concret per a mantenir la festa fallera, però estic segur que amb il·lusió i esforç ho aconseguirem.

Jo enguany tinc molta il·lusió, ja que les meues falleres majors són a més les meues germanes i és molt bonic anar plegats a tots els llocs, també he conegut uns altres xiquets, representants d'unes altres falles i de la Junta Fallera de Sagunt i he passat i passaré moments molt divertits, com ho fareu vosaltres si decidiu gaudir la festa fallera amb nosaltres.

Us esperem.

No vull acomiadar-me sense enviar una abraçada a tota la comissió del Mocador i donar-vos les gràcies, per acompanyar-nos enguany, a Hugo, Irene, Sheila i jo.

Una salutació.

Edgar Seijas Esteban

Pere Monzó Hervàs

Sergi Queral Garcia

Paola Pérez Pavia

Nahia Morte Ortiz

Oriol Garcia Queral

Ana Gomis Gaspar

Daniel Torres Rojas

Javier Pérez Pavia

Vicente Navarro Noverques

Lluna González Alacreu

President infantil

Pedro David Serrano Llorca

Fallera Major Infantil

Sheila Serrano Llorca

Maria Teresa Marín Furió

Coral Gómez Hernández

Maria Rodríguez Gómez

Paula Cuevas Vela

Paz Gómez Hernández

Alba Navarro Noverques

Inés González Moya

Andrea Moral Benet

Celia González Ariño

Nacho Noverques Mateo

Laura González Alacreu

Luz Morte Llesma

Maria Morte Gaspar

FALLERA MAJOR INFANTIL 2013

**SHEILA
SERRANO I LLORCA**

Pensant en com exaltar-te
En un dia tan important
I veure't ací, tan menudeta,
Assentada en un tro tan gran...

Em ve a la ment una història
Que hui et volguera contar
D'una oroneta menuda
Que a la Moreria tenia la llar...

Vuit anyets tenia la nina,
amb ganes immenses de volar,
D'estendre les seves ales
I per fora del niv passejar.

La tendra i dolça oroneta
Cada volta que escoltava la traca
Treia el bec i, melosa,
S'encisava escoltant la xaranga.

Veient els vestits de gala
I respirant fondo l'olor de la pólvora,
L'oroneta somniava
Vestir-se de llauradora.

Sos pares, un bon dia,
Li varen fer el regal,
L'apuntaren de fallera,
A ella i als seus germans...

Però ella volia més,
Volia poder regnar
-Dur al pit banda de fallera?-,
Somniava coses més grans...

Volia ser ambaixadora,
Volia ser estendard,
Volia ser cor i ànima,
Que era com ella s'estava entregant...

Però passava el temps...
Es feia major l'oroneta,
Tocava combregar
I Pedro i Alícia pensaren:
Ja que hem fet l'altar,
Ara li farem el sant.

I com a regal va rebre
Una tela de llauradora
Perquè poguera lluir-la
Com a major de la falla...

Ja era feliç l'oroneta,
Va alçar el bec molt alt,
I, elegant, segons com era,
Va obrir les ales
I va mamprendre a volar...

Tu eres enguany la nostra oroneta,
Dels infantils estendard
I lluiràs aquestes falles
Com havies desitjat...

Has pujat ja al castell,
Ja vares ser proclamada,
Ja ningú et pot furtar
La tan ansiada banda.

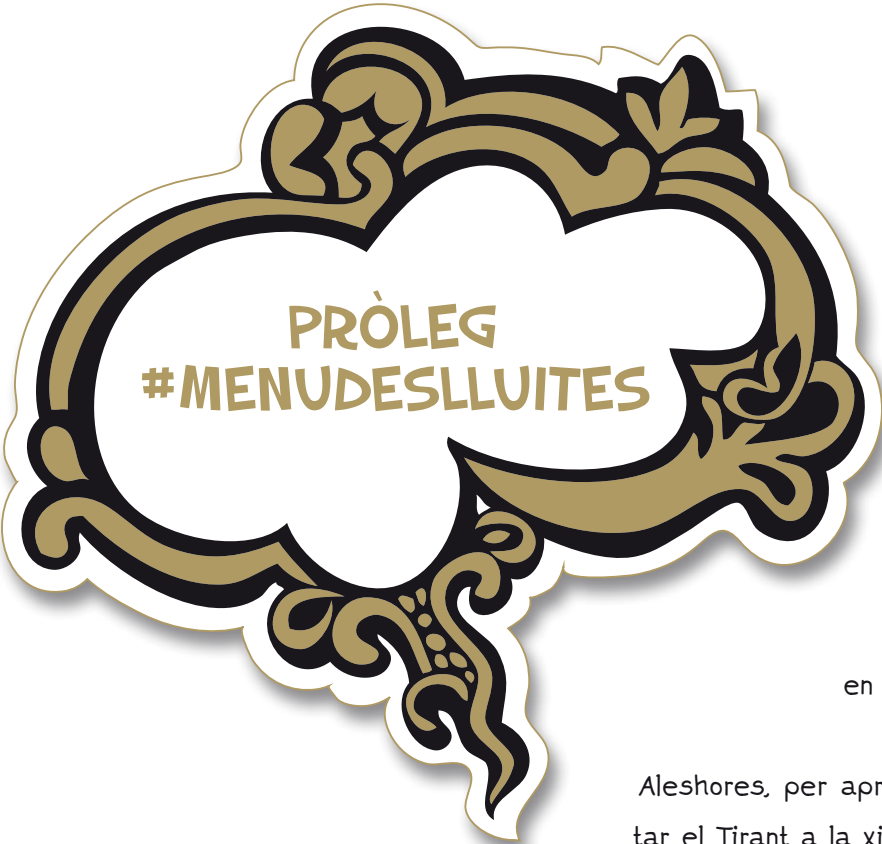
Ara esclata la traca
Quan tu estàs arribant
I el tabal i la dolçaina
Anuncien el teu pas...

Ara aquest grup de gent menuda
Que ens ompli de rialles i content
És la teua comissió que, orgullosa,
Forma per a tu aquest pomell.

Tots saben ja que et diuen Sheila,
Serrano i Llorca de cognoms,
I per als infantils del Mocador
La seva tendra regina,
La seva fallereta major.

REME HERVÁS

PRÒLEG #MENUDESLLUITES

L'altre dia em va arribar una versió del Tirant lo Blanc indicada per a infants. No importa quina, més enllà d'això. El que importa és que duia unes cinquanta pàgines de text i aproximadament vint d'il·lustracions. Mutil·lació? Pense que no, però em pregunto si la famosa foguera de la qual deia Cervantes que calia salvar el Tirant era en realitat pitjor que açò.

Aleshores, per aprofitar-me d'este fet, vaig pensar acostar el Tirant a la xicalla de la Falla, aprofitant que enguany celebrem el VI centenari del naixement del seu autor: Joanot Martorell.

Acostar els clàssics als infants no és una tasca fàcil, en una societat que ens agrada la novetat i no respecta allò vell. Preferim la Dora Exploradora o Bob Esponja al Tirant, veritat? Sé que fer que els nens s'interessen pel Tirant és un repte que titularé #menudeslluites. A mi m'agraden els reptes...

L'adaptació dels clàssics per als infants té tants anys com la Terra o el Sol: de Lull coneixem versions d'El llibre de les bèsties, però no el Llibre de les meravelles que l'acull; del Conde Lucanor recordem només els cinquanta contes (però l'obra és més llarga i complexa que eixos cinquanta contes), i ens sorprenem quan llegim les novel·les completes de Gulliver, Robinson Crusoe o Peter Pan.

Els grecs i romans aprenien amb fragments dels seus clàssics. El meu repte és fer que els infants aprenguen dels clàssics, al igual que els grecs i els romans...

Però pensar que el Tirant queda reduït a gairebé no res, amb lectors que ja posseeixen una certa capacitat lectora em fa pensar...

Però més val això que res, així que amb eixe no res pense que podré complir el meu objectiu principal d'enguany (a partir del 20 de març en tindrè un altre), que és traslladar, en valencià, als infants de la nostra comarca que tinguen il·lusió per aprendre, els valors que tenia i mostrava Tirant al llarg de l'obra i ensenyar a la xicalla qui era Martorell i què ens digué en escriure el Tirant lo Blanc.

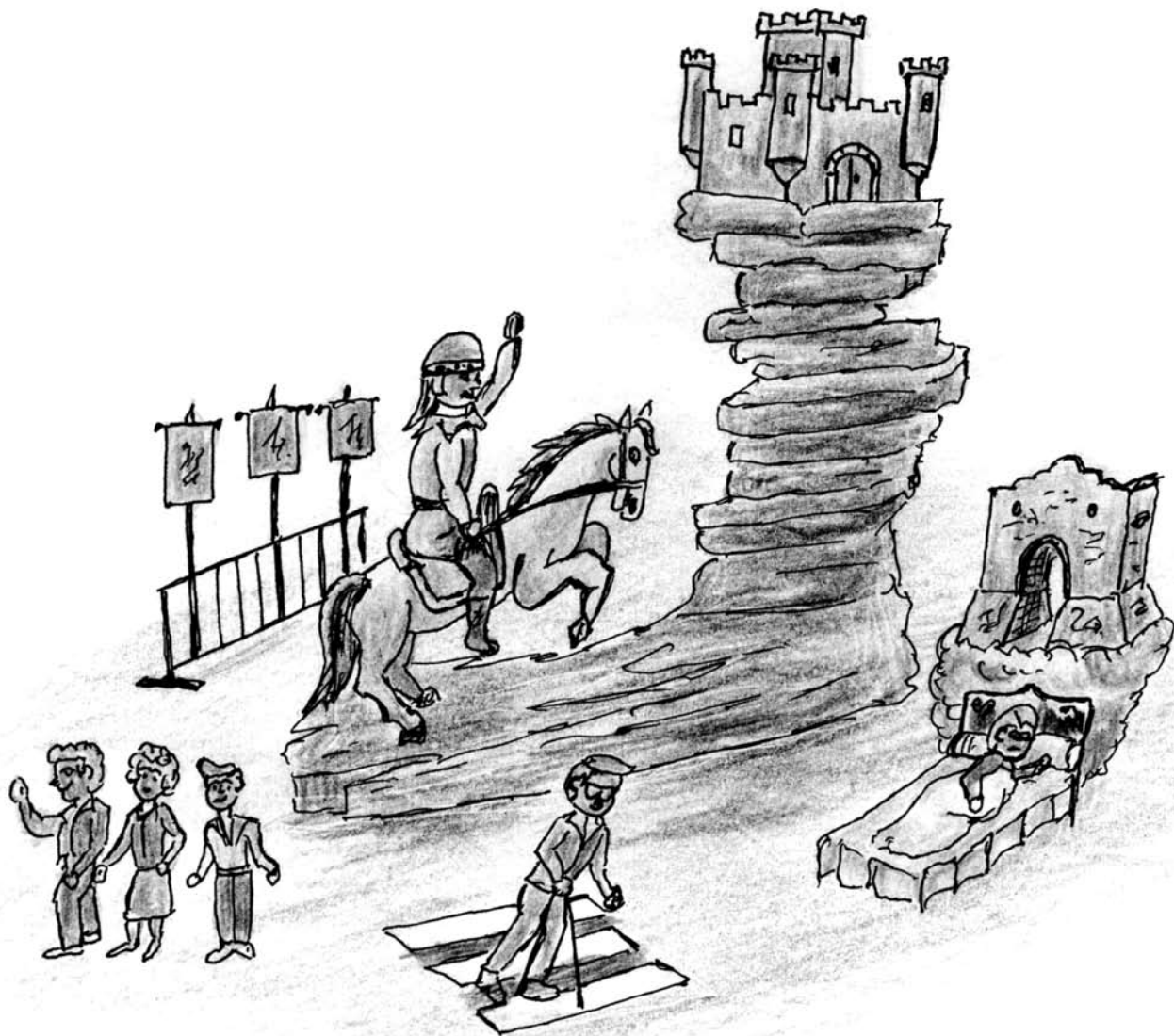
Al meu parer, intentaré ser capaç que els xiquets i xiquetes absorbisquen un llibre complex per contagiar-los l'amor pel conte tradicional. Això només ho puc aconseguir amb la versió per a infants. Així que d'eixe no res en faré un tot.

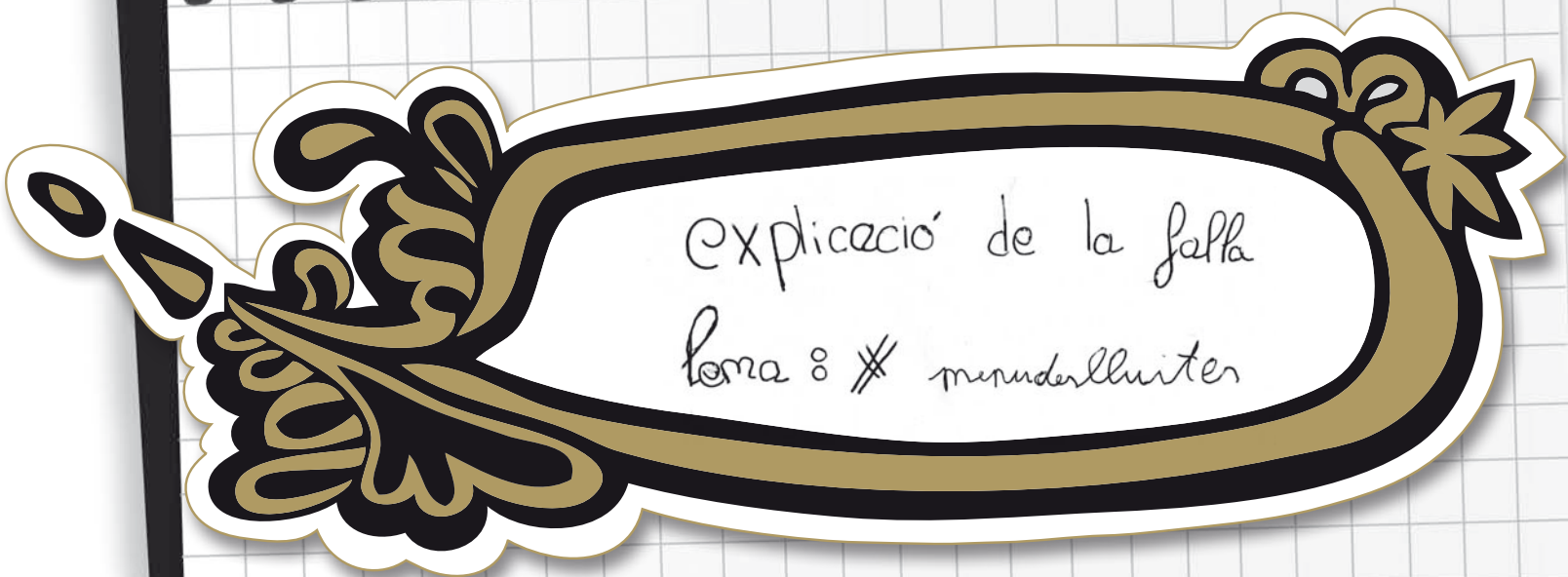
Però la vida és en blanc o en negre? Pense que no. Una persona que em té gran estima em diu que existeix una escala de grisos.

Per això anime a continuar llegint el Tirant en edicions el més adaptades possible a la classe de lector que eres. No ens podem quedar ni amb les versions més senzilles ni amb l'edició de 1490-1497.

Els clàssics ho són perquè superen dia a dia, al llarg del temps, èpoques de tota índole. El Tirant lo Blanc és un clàssic que els "meus infants" han de conèixer... I aquest és un manual perquè el conegueu vosaltres també. Voleu?

#menudeslluites de Rosa Benet Carot

explicació de la folla
lona o # menudeslluites

#menudeslluites d'infants.

Aprenem valors de la vida amb
Tirant lo Blanc.

En què s'assembla Tirant a
nosaltres,
els infants del Mocador?

Tirant és valent = nosaltres som valents i valentes.

Diem que una persona és valenta si no té por i no es fa enrere davant dels perills o dificultats. La valentia ens ensenya a defensar allò que per a nosaltres val la pena.

Ser valent no és fàcil. Ningú ha dit que siga fàcil. Però nosaltres som valents...

Tots ens equivoquem. Qui no s'ha equivocat alguna vegada fent una suma? Que alce la mà... Admetre els nostres errors i tindre força per acceptar que ens hem equivocat ho fem les persones valentes.

Nosaltres ens equivoquem, sí. Però admetem les conseqüències i intentem no tornar a entropessar dues vegades amb la mateixa pedra... Si ens caiguem perquè entropessem, ens alcem i continuem caminant...

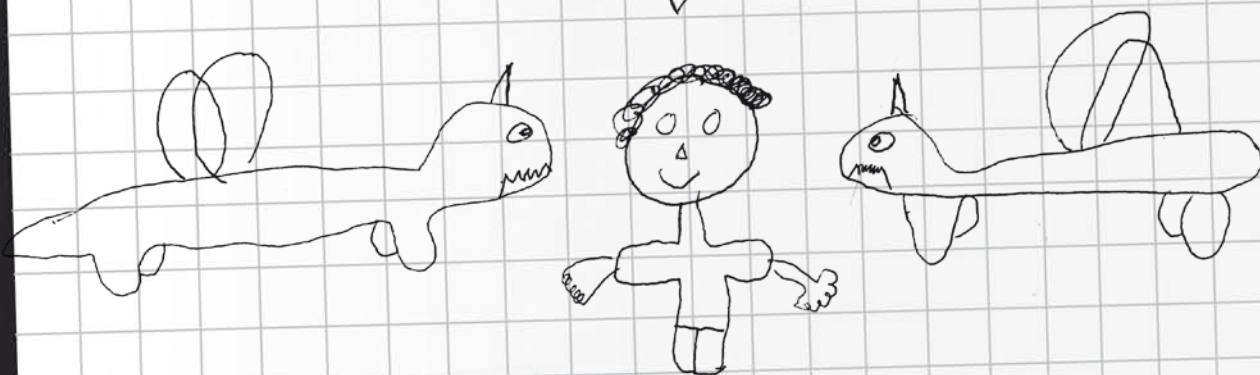
Una persona que defén el dèbil, que admet els seus errors i que afronta les conseqüències del que fa, que no calla quan sap que alguna cosa està malament, és una persona valenta. Veritat que tu ets valent?

Enfront de la valentia, tirar la pedra i amagar la mà és una actitud molt corrent en aquests temps: alguns parlen i critiquen per darrere, i no diuen les coses a la cara... Eixa és una actitud de covards.

Ser valents ens fa superar les nostres pors. Nosaltres som valents!

Jo sóc valent!

JO São Valent

"Tirant és somniador = nosaltres intentem complir els somnis"

Diem que una cosa és un somni quan la desitgem molt però és impossible o molt difícil d'aconseguir. Si aquest desig és impossible, no tenim res a fer. Al contrari, si el nostre desig és difícil d'aconseguir només podrem aconseguir-lo si lluitem.

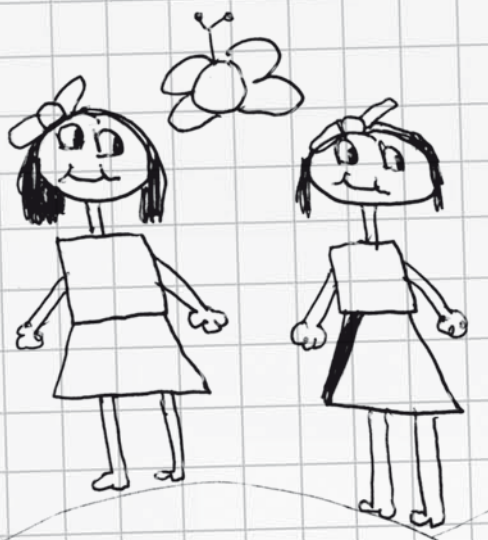
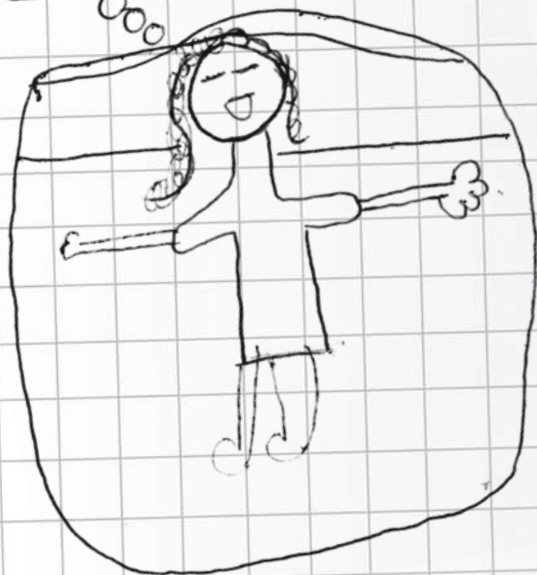
Lluitem per complir un desig sense sobrepassar els valors que ens ha ensenyat Tirant: hem de ser valents, humils i responsables per complir els nostres somnis. I ja sabem que voler és poder. Tot açò ho podrem entendre amb una paraula: motivació.

Si tenim un motiu, en el cas que ens ocupa el nostre somni, per complir-lo, hem d'estar motivats i motivades. Pensa que pots i podràs. Voler és poder...

Somiem per complir il·lusions. I com va dir Einstein: "La diferència entre passat, present i futur és només una il·lusió persistent".

Nosaltres vivim per tindre il·lusions i lluitem per complir-les.

Recordeu que "la vida és somni i els somnis somnis són" tal com deia Calderón de la Barca.

Tirant pensava: voler és poder = nosaltres sabem:
qui vol aconseguir-ho, pot aconseguir-ho

Desitjar l'èxit en qualsevol camp de la vida no és només somniar despert. És lluitar incansablement contra tots els impediments que anem trobant pel camí.

La deixadesa, el no creure en un mateix, la falta de sacrifici, la vida fàcil o la por al dolor o al fracàs. Tot es pot superar si realment una persona vol. VOLER és PODER.

Si penses que estàs vençut, ho estàs. Si penses que no t'atreveixes, no ho faràs. Si penses que t'agradaria guanyar, però no pots, no ho aconseguiràs. Si penses que perdràs, ja has perdut.

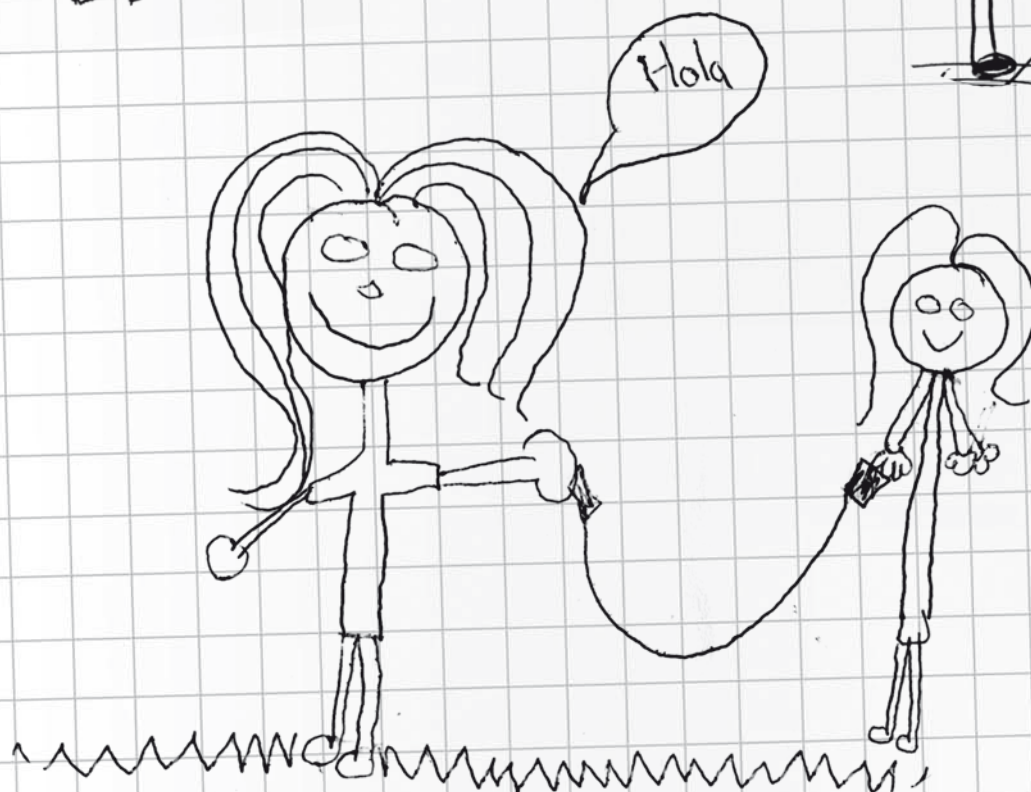
Moltes carreres s'han perdut abans de començar. Molts covards han fracassat abans d'iniciar el seu treball.

Pensa que pots, i podràs.

No sempre guanya la persona més forta. La persona que guanya és qui pensa que pot arribar a fer-ho.

Per això nosaltres som valents, lluitem iensem que VOLER és PODER.

Valer es poder.

TIRANT és humil = nosaltres som humils

No estem sols al món, no estàs sol o sola al món, tots depenem de tots.

Perquè aquestes paraules tinguen algun sentit i es transformen en paraules o accions ens pot ser de gran ajuda una actitud: la humilitat.

La humilitat ens permet reconèixer que no hi ha ningú més important que altre, que sempre podem continuar aprenent i que tots aprenem de tots. El que ens mostra l'altre és també una part de nosaltres mateixos.

Som humils si no ens considerem més importats que els altres i no presumim dels nostres mèrits, simplement som com som i els compartim.

Ser conscient que jo aprenc de tu i tu aprens de mi ens fa seguir el camí de la vida. És vital saber que els fills aprenen dels pares, però els pares també aprenen dels fills.

Compartir el que jo sé amb tu em fa sentir útil i jo no sóc més important que tu per ensenyar-t'ho. Al contrari, m'agrada que tu ho sàpigues també. El que jo sé, ho saps tu. El que tu saps, ho sé jo. Tots depenem de tots.

"Quitem nel 34"

Nosaltres som
humils,

- Tirant es honrat = nosaltres som honrants i honrades

Una persona és honrada si és fiable i lleial, amb identitat i coherència. Si ets honrat o honrada pots estar ben orgullós/osa de tu mateix/a.

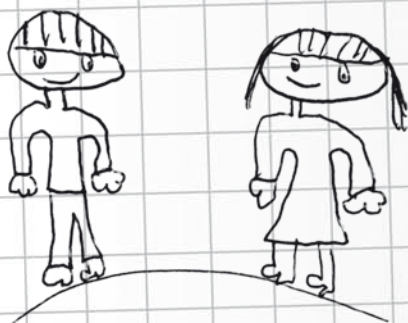
Per explicar-ho d'una altra manera, direm que una persona és horada si "va amb el cor en la mà".

Enfront de les persones honrades existeixen les més espavilades, que trauen sempre profit individualista de qualsevol situació de la vida, encara que això impliqui l'engany, la falta de paraula, la indecència...

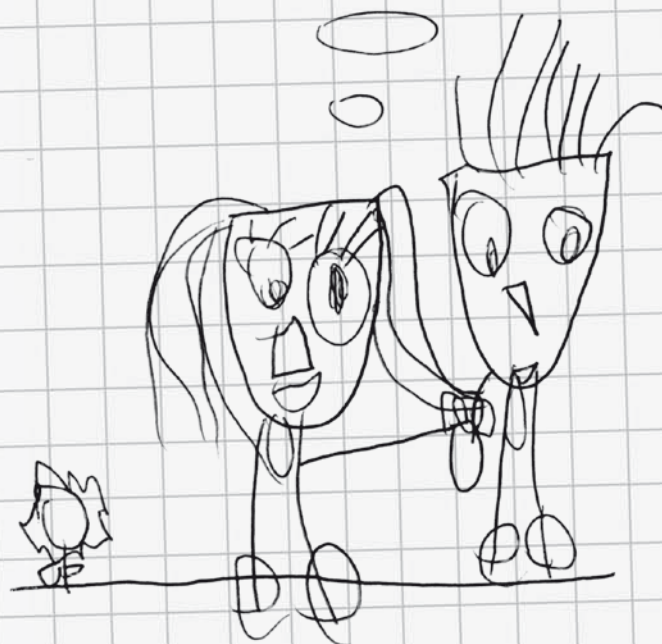
Diuen els savis que la riquesa no és de qui més té, sinó de qui menys necessita. L'altre dia vaig ser partícip d'un fet insòlit:

Estava dinant en un restaurant econòmic on feien menús de sis euros. En una taula propera a la meua dinava un indigent per tots conegut, ja que sovint el veiem pel barri furgar els contenidors. Un veí va voler pagar-li el menú de sis euros i l'indigent es va negar en rodó, dient que no calia que ningú li abonés el dinar perquè ell ja rebia diners de la gent per poder-lo pagar. Tan lògic com digne, tota una lliçó d'honradesa i honestedat.

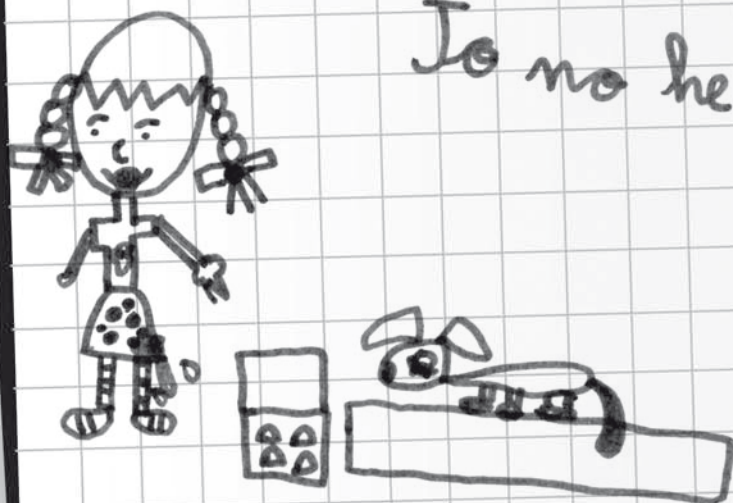
Honradesa

HONRADESA

To no he sigut

TIRANT és amistós = nosaltres lluitem
per l'amistat i ens agrada tindre amics i
amigues.

Les amistats estan fetes de trossets.

Trossets de temps que vivim amb cada persona. No importa quant de temps sinó com passem eixe temps. Temps perdut amb amics és temps guanyat, aprofitat. Al cap i a la fi, temps viscut.

Un amic o amiga es torna important per a nosaltres quan en la seva absència som capaços de plorar i riure, de sentir alegria o pena en l'instant que no és amb nosaltres.

Algunes amistats estan fetes de riures, unes altres de plors, unes altres d'hores d'escola, de jugades de futbol, d'abraços, d'estima, de diversions...

Hi ha amistats que naixen de silencis, de simpatia...

Nosaltres guardem cada dia tots els trossets d'amistat dins del nostre cor. Són el nostre tresor. Gràcies per ser el nostre amic o amiga.

Amb estima, per als meus infants,

Rosa Benet Carot

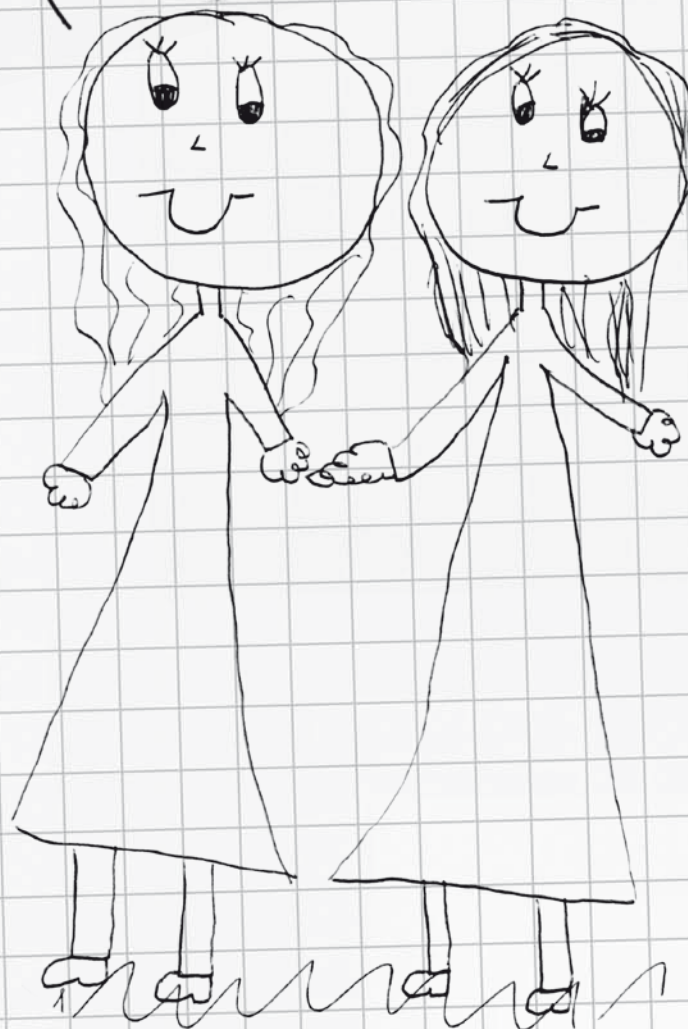
AMICS

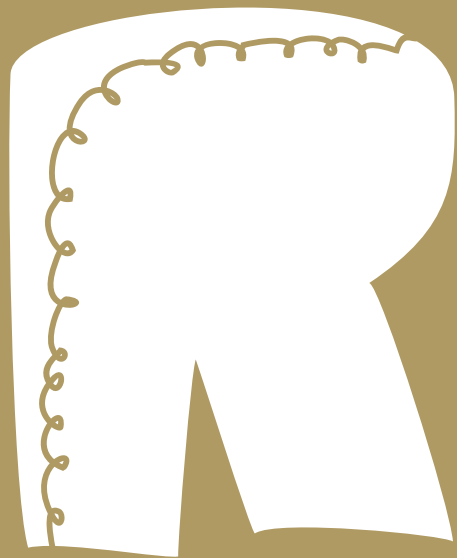
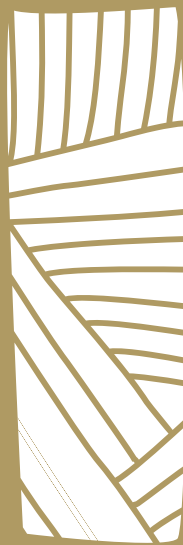
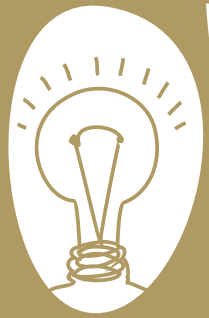
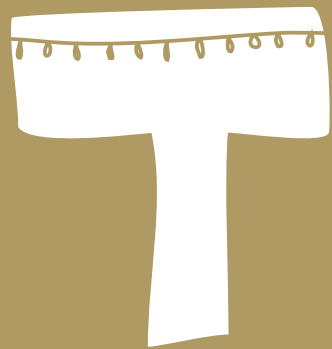

Amistat!

AMIGUES

TS SOM

ANT

#PARRES

UNA APROXIMACIÓ AL TIRANT LO BLANCH

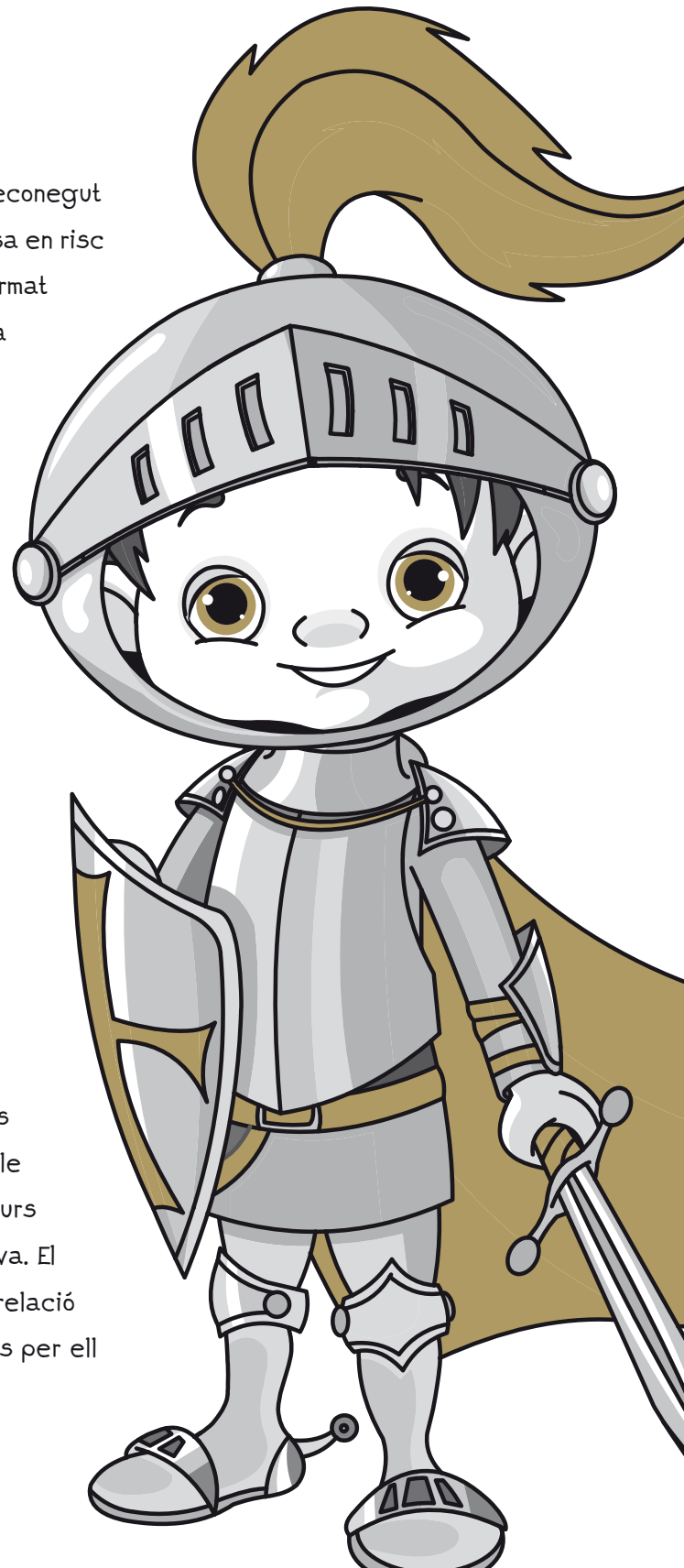
En aquest any 2013 celebrem el sis-cents anys del naixement de Joanot Martorell, un dels grans escriptors de la nostra llengua i pertanyent a la generació del Segle d'Or de les lletres valencianes, en companyia de literats tan importants com ara Ausiàs March, sor Isabel de Vil·lena, Roís de Corella, Jaume Roig i altres de contrastat prestigi en l'àmbit de les lletres del segle XV.

Joanot Martorell va nèixer a Gandia el 1413 i va morir a la ciutat de València en l'any 1468; el seu avi, Guillem Martorell, fou conseller reial; son pare va ser cambrer de Martí l'Humà, i una germana seva va ser muller d'Ausiàs March, el màxim exponent de la poesia valenciana del Segle d'Or. Com podem apreciar, el nostre personatge provenia d'una família molt important de la comarca de la Safor i arrelada a la ciutat de València. Aquest entorn erudit li atorgà una vasta formació cultural i un amor per les lletres que després influiria en la seva pròpia creació literària.

Després d'aquesta breu visió cronològica i social cal que aprofundim en altres aspectes que ens permeten conèixer d'una manera més àmplia la trajectòria personal i literària d'aquest autor orgull de les lletres valencianes. Podem dir que un dels trets que més destaquen de Joanot Martorell és que, a més

de ser un conreador de les lletres, va ser un cavaller de reconegut prestigi i protagonista de diversos desafiaments en què posa en risc la seva vida. De ben jove va marxar a Anglaterra on va ser armat cavaller i l'experiència adquirida fou decisiva en la seva creació literària ja que les seves vivències nodriren el contingut argumental de la que seria reconeguda com la millor novel·la moderna d'Europa i el llibre de cavalleries més important de tots els temps: Tirant lo Blanch.

En aquesta obra magistral i emblemàtica del Segle d'Or valencià i una de les principals novel·les de la literatura universal es narren les fetes bèl·liques i vicissituds del Tirant, un cavaller noble de llinatge que comença les seues gestes a Anglaterra, i que posteriorment arribarà a la Mediterrània on viurà una complicada i a la vegada apassionant història d'amor amb Carmesina, filla de l'emperador de Constantinoble. Es projecta un recorregut iniciàtic en què el protagonista, al temps que recorre Europa i el nord d'Àfrica, se'ns presenta a través d'episodis bèl·lics i veleïtats amoroses i eròtiques on la fatalitat, l'infortuni i la mort contribueixen a construir un corpus literari amb un estil gens comú i totalment innovador al segle XV. Martorell fa parlar els seus personatges amb un discurs pla, breu i allunyat de la retòrica que aleshores predominava. El protagonisme que atorga al difícil art de la ironia i la interrelació de elements històrics relacionats amb els fets reals viscuts per ell

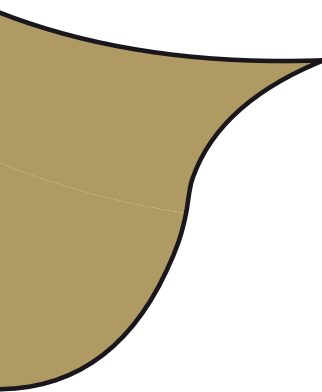

mateix atorguen a aquest llibre un elevat grau de versemblança que el fan digne d'admiració en grans literats posteriors com ara Miguel de Cervantes, qui dedica un fragment d' El Quixot a lloar les virtuts literàries d'aquesta obra.

És, en definitiva, una obra suggeridora i plena d'encís per als lectors actuals la qual cosa en facilita l'aproximació a persones de totes les edats. Des d'aquesta perspectiva, la Falla el Mocador ha elaborat enguany l'agostarada proposta d'acostar, a través de contes i produccions diverses, l'argument del Tirant lo Blanch als seus fallers i falleres i, per extensió, a qualsevol persona que vulga endinsar-se en el món màgic que esdevé a través del plaer de la lectura. Es tracta d'una iniciativa que contribuïx a fomentar l'ús del valencià, divulgar el coneixement dels autors de la nostra terra i, en conseqüència, reivindicar la llengua com a patrimoni i principal senya d'identitat.

En aquest sentit, la nostra proposició és que així com dins del context castellà, l'arxiconegut "En un lugar de la Mancha de cuyo nombre no quiero acordarme...", començament d'El Quixot, és conegut de tothom; també nosaltres, com a valencians, hauríem de saber que el començament del Tirant lo Blanch és: "En la fèrtil, rica i deleitosa illa d'Anglaterra habitava un cavaller valentíssim, noble de llinatge i molt més de virtuts...". És per això que en aquest any en què se celebra l'aniversari del seu naixement, des de la Falla El Mocador considerem que el major homenatge que es pot fer a aquest il·lustre de les lletres valencianes és fer un esforç memorístic i recordar el fragment inicial del Tirant. Ens atrevim a dir que si aquesta suggeridora iniciativa és compartida i divulgada per la resta de falles, s'haurà contribuït a engrandir enormement el patrimoni cultural de la nostra terra.

Antoni Espinosa Pallarès
Filòleg

LA FALLA DE TIRANT O TIRANT DE LA FALLA

La iaia de Carles era sabedora que el seu nét era un xiquet que estava molt interessat per la rica cultura dels seus avantpassats.

A Carles li agradava moltíssim la història, sobretot la història de València i de tot allò que tenia una relació directa amb la terra que l'havia vist fer-se un nét educat i simpàtic.

Havien arribat les meravelloses i sorolloses vacances falleres. Carles i la seva iaia es trobaven a la placeta de l'esquirollet Teo, asseguts en un xicotet banc de fusta desgastada i observant com els fallers estudiaven la manera de col·locar els ninots de la nova falla. Els cometaris dels fallers despertaren la curiositat de saber de Carles i després d'una curta estona en el banquet de fusta vella, preguntà Carles a la iaia:

-Iaia, qui és eixe ninot tan important del qual parlen els fallers?

-Estimat Carles, eixe ninot és Tirant lo Blanc, el protagonista d'una novel·la cavalleresca valenciana que fins i tot fou llegida i comentada per altres escriptors importantíssims com ara l'autor de l'obra Don Quixot de la Manxa poc temps després -contestà la iaia sabent que a Carles li agradaria saber coses de la seva terra.

-Benvolguda iaia, igual que la falla, un monument que és conegut ja, fins i tot en llocs molt llunyans, molt llunyans, fora de les nostres fronteres -afegí Carles mirant els envellits i sorpresos ulls de la iaia.

-Molt bé, fill de la meua filla. Però sabies que el protagonista Tirant vivia, contava i utilitzava el sarcasme en les situacions d'aquella societat que li tocà viure? -afirmà la iaia mitjançant una pregunta.

-No ho sabia, iaia. Però trobe una semblança amb la filosofia que utilitza la falla -contestà Carles a la pregunta formulada per la seva iaia.

La iaia es quedà pensativa, es col·locà al coll el mocador de seda que li regalà l'any passat el seu home i, observant el seu nét i amb veu dolça i fallera, li preguntà:

-I quina semblança és eixa que acabes d'insinuar?

-Escolta, iaia -digué Carles mirant la seva benvolguda mare de sa mare-, també la falla és com una gran protagonista de cartó i fusta que conta històries que succeeixen en l'actualitat i, sempre que calga i amb un bon sac de sarcasme, critica les accions que la societat actual viu, i moltes vegades amb crítiques molt senyorials.

-Tens raó, Carles. Tirant i falla o falla i Tirant tenen aspectes comuns -digué la iaia.

Els fallers continuaven la seva tasca, continuaven parlant sobre on ubicar la figura de l'amor de Tirant. La iaia realitzà un esforç memorístic i continuà la conversa amb el seu nét.

-Carles, el protagonista es va enamorar i casar amb la seva amada i, quan van morir, decidiren estar junts per a l'eternitat -contà la iaia després de l'esforç per recordar el final del protagonista.

Carles, pensant en aquest detall d'amor per part de Tirant i la seva amada, comentà:

-Iaia, així calia que fóra. No hi ha major detall d'amor que, després de cremada la falla, s'estiga pensant en el següent monument, i així... fins l'eternitat, encara que el dimoni jugue amb el foc.

S'havia fet de nit. El sopar esperava calent en el forn de casa. Nét i iaia camí de casa comentant que la falla d'enguany té molt a dir, ensenyar i un bon futur esperar.

Joan Isach Alegre, Professor del col·legi San Vicent Ferrer

9 d'octubre de 2012

TIRAVA DE PLOMA JOANOT MARTORELL ALLÀ PEL SEGLE XV

I, COM A BON VALENCIÀ DE L'ÈPOCA, PER MOLTA PART DEL MÓN VIATJÀ.

REFERENT DE LA LITERATURA VALENCIANA A PESAR DE L'EFÍMERA OBRA LITERÀRIA.

A SABER: CONSIDERADA LA PRIMERA NOVEL·LA MODERNA D'EUROPA,

NO CAL RECORDAR; PERÒ, PER SI DE CAS, TIRANT LO BLANC.

TRACTA D'UN CAVALLER, CLÀSSIC I DIFERENT, COMBATS, AMORS I SARCASME.

LA IDEA FOU INICIADA PER JOANOT I REMATADA, PROBABLEMENT, PER JOAN DE GALBA.

OBRA LLEGIDA, POSTERIORMENT, PER CERVANTES I PEL SEU COSÍ AUSIÀS MARCH.

BARBARITAT DE PÀGINES QUE COSTAREN MOLTS ANYS PER A ESCRIURE.

LA PRIMERA PUBLICACIÓ DATA DE L'ANY 1490, MORT TAMBÉ JOAN DE GALBA.

AMB POSTERITAT ES VA TRADUIR AL CASTELLÀ, L'ANGLÈS, EL FRANCÉS I L'ITALIÀ.

NO HI HA DUBTE QUE AQUESTA OBRA SERÀ L'ATENCIÓ PRINCIPAL, ARTÈRIA O

COR QUE ENGUANY FARAN LA NOSTRA FALLA, LA DEL MOCADOR, COM NOI

Joan Isach Alegre, Professor del col·legi San Vicent Ferrer
Sagunt, 9 d'octubre de 2012

No sé -ni puc saber- quantes persones ni quantes vegades haurà sigut llegit Tirant lo Blanc. Tampoc puc estar segura de si vosté, que està llegint aquestes humils paraules, l'haurà llegit alguna vegada. Allò cert és que jo no ho fet, però sí que vaig llegir una adaptació per a nens en Primària -el que era la EGB fa ja un temps- que no tindria més de cinquanta pàgines. Una miqueta més tard, en vaig llegir una altra, prou més llarga, i la veritat és que no tenia ni punt de comparació amb la primera; ni la gramàtica ni el vocabulari, però allí continuaven els mateixos personatges i la mateixa història.

En aquell moment, la curiositat em va remenar alguna coseta dins i vaig decidir fullejar el llibre de debò, el de Joanot Martorell; encara que no vaig poder llegir més de deu paraules sense parar a rellegir-les. Avui, l'he tornat a agafar, i sap una cosa? Ara en puc llegir vint seguidesi

És possible que jo no siga cap llumenera, però sí que és cert que per a cada edat toquen unes coses.

Com diu un professor meu, Carles Hernández Blasi, "l'adaptació és supervivència". Òbviament, ho diu dins d'un altre context, però em ve al pèl per explicar la importància que els nens coneixen la nostra literatura, adaptant-los les obres més significatives per a despertar la seva curiositat; i que d'aquesta manera sobreviuen en els més xicotets, i com a conseqüència d'això, ja que ells són el futur, en la nostra societat sense oblidar que també hi són per gaudir-les, això sí, cadascú al seu nivell.

I és que l'experiència forma part de l'adaptació -en ambdós contextos-, segons l'experiència que es tinga amb la lectura, amb les lletres..., estarem més o menys preparats per tractar amb una mena de llibres o una altra.

De totes les maneres, llegir no és l'única manera d'apropar aquesta obra a la xicalla, un poquet forta per a ells quant als temes que tracta, però que també transmet valors positius com la valentia, la lluita per aconseguir els somnis i el fet que tothom té errades, que som humans.

Tornant al tema, no és només llegint com es pot fer arribar Tirant lo Blanc als més petits, també es poden fer representacions -sempre tenint en compte que són xiquets-, i no sols veient-les, sinó també duent-les a terme, de manera que coneguen l'obra des de dins sentint que en són part.

Així, Tirant lo Blanc podrà ser treballat pels més menuts. I tal vegada no acaben coneixent tots els detalls d'aquesta obra, però sabran que és una obra de cavalleries, d'un home que anà a la guerra, i que s'enamorà d'una princesa, encara que ell tenia moltes nòvies. Que va ser escrita per un senyor que es deia Joanot Martorell, un dels pilars de la literatura en la nostra llengua.

Després, quan siguin més majors, quan tinguin més experiència, podran agafar el llibre de debò, o fins i tot tindre curiositat per conèixer altres escrits de Martorell. Tal vegada, la primera volta que l'agafen no aconseguiran llegir més de deu paraules seguides sense haver de tornar a rellegir, però la següent en podran llegir vint, i acabaran coneixent Tirant i sentint el dolor de Carmesina en conèixer-lo mort.

Més tard, quan cresquen, quan tinguin menuts al seu voltant, seran ells els que tinguin l'oportunitat de continuar fomentant la nostra cultura perquè no s'oblidi; fent realitat la supervivència de la literatura gràcies a l'adaptació.

Remei Monzó Hervàs

Estudiant de Psicologia a la Universitat Jaume I de Castelló

Açò diu que era un esquirollet que vivia en un arbre d'una placeta d'un poble del Camp de Morvedre anomenat Sagunt.

A l'esquirollet li agradaven molt els xiquets, però com que la seva placeta era xicoteta, no hi havia engronsadora ni tobogan..., per això, els xiquets no anaven a aquella placeta, xicoteta però molt bonica.

Prop del seu arbre hi havia una falla. Es deia EL MOCADOR. El seu iaio sempre volia fer-lo faller d'aquesta falla, però a l'esquirollet li feia molta, molta por: els trons, la traca, els petards..., i sempre, sempre, es ficava a plorar quan escoltava aquell soroll. Solament li agradava el so de la dolçaina i el tabal, que normalment arribava després de la traca.

Un bon dia que era al seu arbre, va escoltar un rebombori. No ho podia creure! La placeta estava plena de xiquets i xiquetes! Hi havia moltes taules juntes amb colors, fulls, pintures... Què era tot això? Per què la plaça estava plena de xiquets? Quina alegria li va donar al nostre protagonista!

Va decidir baixar de l'arbre i conèixer aquella xicalla.

-Holà! El meu nom és Teo i la meua casa està en eixe arbre alt -va dir l'esquirol.

-Hola, Teo! -va respondre la xicalla-. Som els xiquets i xiquetes del MOCADOR, i som ací perquè estem fent un concurs de postals i dibuixos per a la nostra falla.

-Que divertiti! Jo puc fer un dibuix? -va preguntar Teo.

-Clar que sí! -li va contestar una xiqueta molt bonica, que a més a més li va contar que era la fallera major d'enguany.

Però no fem solament aquestes activitats a la falla, també anem d'excursió al castell, a Sant Cristòfol, al centre mediambiental..., a molts i molts llocs, i també aprenem jocs i cançons, i quan arriba Nadal fins i tot rebem la visita dels Reis Mags d'Orient.

Teo va conèixer cadascuna de les històries dels xiquets.

-Nosaltres som amigues del casal! -li varen dir dues xiquetes.

-Amigues del casal? I això què vol dir?

-Doncs, mira, Teo, quan no som en la falla, cadascuna fa les seves coses: anar al seu cole, fer ballet... i, com que no vivim prop, quasi no ens vegem. Però quan arribem al casal, quan arribem al casal...iiiiiii Sempre, sempre estem juntes. No ens separem ni un moment, fins i tot en falles, alguna nit, me'n vaig a la seva casa a dormir i no volem mai que arribi Sant Josep, perquè pareix que s'acaba tot, encara que no siga així.

-I des de quan sou falleres?

-Des de sempre. Jo vaig ofrenar a la Mare de Déu dels Desemparats quan tenia 19 dies de vida -va respondre una xiqueta encantadora.

-I vosaltres, xics, sempre dugueu un baló? A mi m'agrada molt jugar a futbol -va dir l'esquirollet.

-Síiiiiiiiiiii Ens agrada molt jugar al carrer amb la pilota, amb molta cura -respongueren un grup de xiquets, sense parar de jugar.

-Jo sóc Messi -va respondre un dels xiquets-, encara que els majors de la falla són del València i em fan un poc la punyeta a vegades.

-Però a nosaltres també ens agrada molt portar disfressa i fer teatre al casal, Teo, no sols la pilota -va respondre un altre xiquet del grup-. Un dia podies vindre a fer teatre amb nosaltres, vàrem fer una obra que es deia El patge saguntí i cada any en preparem una altra, amb l'ajuda dels majors, és clar.

-I a nosaltres -va dir un grup de xiquetes- ens agrada fer playback. És molt divertit i s'ho passem pipa assajant.

-Que bé, que béii Jo també vull fer això -digué l'esquirollet Teo.

-I aquestes dues xiquetes xicotetes, què fan amb això en la boca? -digué Teo.

-És un bibii -va respondre una molt salada-. Som majors perquè mengem cacaus, però tenim dos anyets i ens agrada molt el bibi.

-I vosaltres dos, què esteu pintant?

-Estem dibuixant estrelles, Teo, per al concurs de Nadal -va respondre una xiqueta, una miqueta tímida, però molt bonica, i li va contar que era la fallera major infantil i en què consistia això.

D'aquesta manera Teo va conèixer, un per un, tota la xicalla de la nostra falleta. Quan va arribar a la seva casa, estava molt content i molt trist a la vegada. Content pel dia tan guai que havia passat i trist perquè volia tornar amb tots el xiquets.

Quan estava plorant, es va apropar el seu iaio i li va dir:

-Què et passa, Teo?

-Que vull ser faller del MOCADORi

-I això ara per què? Que no tens por als coets?

-Sí, però he après que ser faller no és solament el soroll i la pólvora, sinó el so de la música, la diversió, compartir, fer excursions, teatre, ballar i, sobretot, sobretot..., fer amics. Jo vull ser amic del casal i faller.

-M'has convençut, Teo, demà t'apuntaré al MOCADOR.

I aquesta va ser la història de l'esquirolet Teo. Si alguna vegada passeu pel Mocador, potser el trobeu jugant amb la xicalla.

FI

Estíbaliz Sáez Moreno

Professora de Primària del col·legi San Vicent Ferrer

Què pensen els pares i mares dels nostres infants...?

"Em sembla molt bona idea que la Falla El Mocador com Associació Cultural fomenti en la nostra xicalla la cultura explicant d'una forma entretinguda obres importants de la nostra literatura.

Això és possible gràcies a l'esforç d'un grup de fallers que dediquen el seu temps amb els nostres nens i és molt d'agraciar"

Alicia Llorca

" És impossible acabar amb la il·lusió d'aquesta xicalla que està aquí, al casal, al meu costat, escrivint el llibret...

... i jo escrivint la meua opinió sobre aquesta iniciativa, que pense és un acte senzill, simplement dibuixos i paraules.

Gràcies de veritat a la comissió de la Falla el Mocador per tot el que li aporta i li aportarà a la meua filla. Gràcies."

Santiago González

"Com li explicaries a la teua filla de 8 anys, que fa uns 10 anys nosaltres el majors utilitzavem un diskettes que tan sols tenien una capacitat de 1,44 megabytes i el que ens pareix allucinat es que ara qualssevol DVD convencional es 3,5 milions de vegades més capaç i bla, bla, bla...??? Jo crec que ens costaria un poquet atraure la seua atenció no?

Però et dic que la introduisques dins la literatura valenciana de fa més de 500 anys, a través de l'obra de Tirant lo Blanc de Joanot Martorell, em diries que això és ja una missió impossible o quasi miracle.

Doncs jo et dic que no.

Jo conec un lloc on es reünix una xicalla de diferents edats, comandada per una directora teatral fabulosa que fa que els xiquets es traslladen 500 anys enrere interpretant eixa obra, mentres riuen, es disfressen, canten, ballen, dibuixen... i sense adonar-se formen la seua xarxa social."

Eixe lloc és "La Falla del Mocador".

Alfredo Gomis

JOANOT MARTORELL I EL TIRANT LO BLANC

1. JOANOT MARTORELL

Joanot Martorell va néixer, probablement a Gandia entre el 1413 i el 1414, en el si d'una família que havia tingut un gran prestigi social i econòmic: per exemple, el seu avi Guillem en una ocasió va deixar diners al rei Martí I. Però les coses van

començar a anar malament, i els

Martorell van haver de veure com es perdia tota la seva fortuna. El pare, Francesc Martorell, va morir el 1435 deixant els seus vuit fills (Joanot és el quart) en una situació delicada. Deu anys després, Joanot Martorell i els seus germans s'havien arruïnat del tot. Joanot Martorell és, doncs, un cavaller que va passar per greus dificultats

econòmiques. Va emprendre diversos viatges (a Anglaterra, Portugal, Nàpols, experiències que queden reflectides a la novel·la) per intentar solucionar-les, però al final no aconseguia sinó complicar-se més les finances. Els problemes econòmics el van portar, també, a buscar-hi una solució en l'enfrontament armat: el 1437 comença un conflicte amb el seu cosí Joan de Monpalau, que havia estat embolicat sentimentalment amb Damiata, una germana de Joanot, amb la qual va celebrar un "matrimoni secret", força freqüent a l'època, del qual després Montalbà no en va voler saber res. S'intercanvien diverses lletres de batalla, per defensar l'honor, però en el fons el mòbil de Martorell

és econòmic: si aconseguís casar la germana, a casa hi hauria una boca menys per alimentar. L'afer s'acaba amb l'obligació per part de Monpalau de donar una suma de diners a Damiata.

Joanot també té afers purament cavallerescos: el 1442, el jove cavaller Jaume Ripoll li envia una lletra per batre's per esport, però Martorell s'hi nega argumentant que es busqui algú altre si es vol entrenar.

El 1437 Joanot té un conflicte, ja més seriós, amb el poeta Ausiàs March, que estableix capitulacions matrimonials amb Isabel, germana del cavaller, però que no s'hi vol casar perquè tem que no li pagaran el dot promès (no s'hi casa fins al 1439).

El 1444 comença el greu conflicte amb Gonçalbo d'Íxer, comanador de Muntalbà, que no s'acabarà fins el 1450, per unes terres que havien estat de Martorell però que l'altre havia comprat. Aquest conflicte ja no es resol amb lletres de batalla, sinó amb pleits, perquè Gonçalbo d'Íxer és un home que s'ha adaptat als nous temps i no vol ni veure les lletres de batalla que li envia Martorell, sinó que el porta directament als tribunals. Com a conseqüència, Martorell perdrà totes les seves possessions.

Joanot Martorell, completament arruïnat, ha de posar les seves armes al servei dels senyors feudals, i la seva situació desesperada el portarà a participar en un acte de pillatge: el 1449 uns musulmans assalten a Xiva uns mercaders castellans, amb la intervenció posterior de Martorell, que no els defensa. El nostre cavaller és empresonat i serà alliberat més tard.

A començaments de 1464, Martorell ven al seu veí Martí Joan de Galba el manuscrit del Tírant lo Blanc per 150 sous, ja que "passava moltes necessitats e lo dit en Martí Johan li prestava diners sovent".

Joanot Martorell, que no va casar-se mai i a qui no se li coneixen fills il·legítims, va morir entre el mes de gener i el 24 d'abril de 1465, probablement a València.

Martorell, doncs, és un cavaller del segle XV, de temperament força violent i bel·licós, que veu com el món cavalleresc s'enfonsa i que en la seva novel·la recrearà un món que està desapareixent: el dels cavallers.

1.1. Lletres de batalla de Joanot Martorell

Hi ha les 14 lletres de batalla intercanviades amb Joan de Monpalau per l'afer a mb Damiata, la germana de Joanot amb qui el seu cosí Joan de Monpalau s'havia casat en secret, però sense arribar mai a celebrar el matrimoni autèntic.

Joanot Martorell obre la correspondència i comença recordant a l'altre que, a causa del parentiu entre ells existent,

“tota hora que vós veníeu a la casa de mon pare, e ara mia, confiant que veníeu com a parent e amic, totes les portes vos eren obertes, sens que negú de nosaltres no es guardava gens de vós, ni es poguera pensar que vós pensàsseu ni fésseu nenguna vergonya ni maldat vers nosaltres ni a la nostra casa”. Però, “vós, anant e venint a la nostra casa a tota vostra requesta proferís [vàreu prometre] e ab sagrament juràs de pendre ma germana Damiata per muller, e desposar-la dins fort breu temps, la qual cosa fins ací no haveu feta, abans en lo mig temps, practicant vós en la nostra casa, sots color de prometença, ab sagrament per vós fet de pendre ma germana per muller, e confiant la dita ma germana de l'amistat e parentesc..., com a robador de la honor de la dita ma germana e mia, haveu deshonestament tacada e deshonrada incessant la dita ma germana”. Com que “tal maldat e desllealtat” no pot restar sense càstig, Martorell el repta a batalla a ultrança davant d'un jutge imparcial que permeti que la batalla duri fins que un dels dos resti mort o vençut.”

En les seves respostes, Joan de Monpalau nega que hagués donat paraula de casament a Damiata, però mai no nega una altra de les acusacions de Martorell: que l'hagués "deshonestament tacada e deshonrada", amb la qual cosa l'honor de la noia quedava fortament malmès. La batalla a ultrança no s'arribà a celebrar mai. L'afer es va resoldre amb el pagament d'uns diners de Joan de Monpalau a Damiata Martorell.

1.2. Estades a Anglaterra, Portugal i Nàpols

Joan de Monpalau deia molt convençut que Martorell no tenia cap intenció de buscar un jutge que presidís la seva batalla, jutge que en principi no podia ser el rei d'Aragó, ja que els reis no podien ser jutges de litigis entre els seus vassalls excepte en casos de traïció.

Per l'abril de l'any 1438 va arribar a Monpalau la darrera lletra de Martorell, signada per aquest en la ciutat de Londres el 22 de març. Li comunica que ha trobat un jutge: el mateix rei d'Anglaterra, Enric VI de Lancaster. Així sabem que Martorell va ser a la cort anglesa, allà va conèixer cavallers famosos de la seva època, va assistir a sumptuoses festes cortesanes i torneigs. Tot això quedarà reflectit en els episodis anglesos del Tirant Lo Blanc.

També tenim documentada la presència de Joanot Martorell a Portugal, dada molt important pel que afecta al Tirant Lo Blanc. No sabem, però, la data exacta de la seva estada.

Martorell també residí a Nàpols almenys un any, a partir de 1454 i en tornar a València, fou quan començà a escriure el Tirant Lo Blanc.

1.3. Data d'escriptura de la novel·la. Martí Joan de Galba

El Tirant Lo Blanc va ser gairebé escrita en la seva totalitat per Joanot Martorell entre 1460 i 1468 i publicada a València l'any 1490. Durant molt de temps, es va creure que en la redacció de la novel·la hi havia intervingut un segon autor, Martí Joan de Galba, que es creia que havia escrit l'última part de la novel·la, la més retòrica i més difícil de llegir per a un lector modern. Actualment, els estudiosos estan d'acord a considerar que el Tirant és completament obra de Martorell, i que l'única funció de Martí Joan de Galba va ser custodiar el manuscrit i portar -lo a la imprenta.

1.4. Dedicatòria del Tirant Lo Blanc

El Tirant Lo Blanc va precedir d'una dedicatòria escrita per "Joanot Martorell, cavaller", adreçada al "molt il·lustre Príncep e senyor Rei expectant Don Ferrando de Portugal", on es diu que la novel·la va ser començada el 2 de gener de 1460.

Martorell devia conèixer aquest príncep portuguès i "rei expectant" (per la seva genealogia tenia expectatives per ser rei de Portugal) durant la seva estada a Portugal.

#XINQUETS

#PENSEM

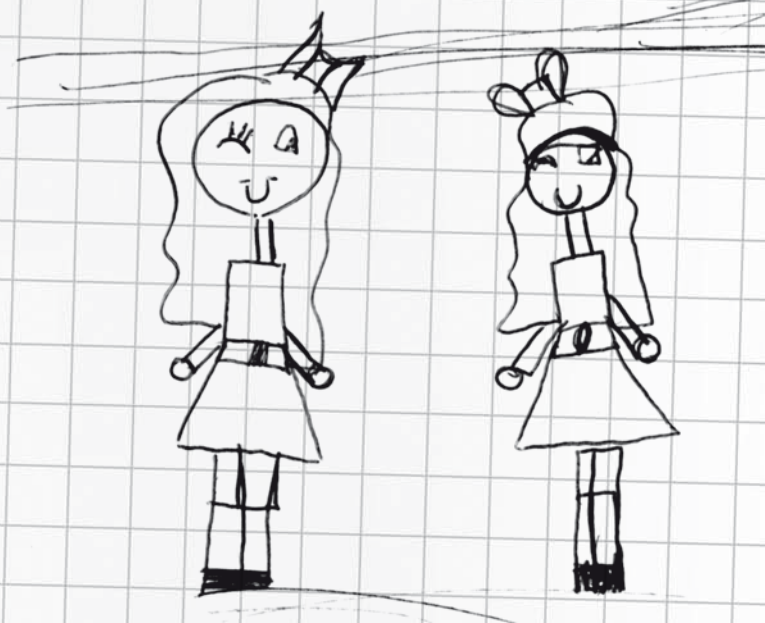
XX menudeslluites

"L'optimista troba resposta a cada problema.
El pessimista veu un problema en cada resposta"

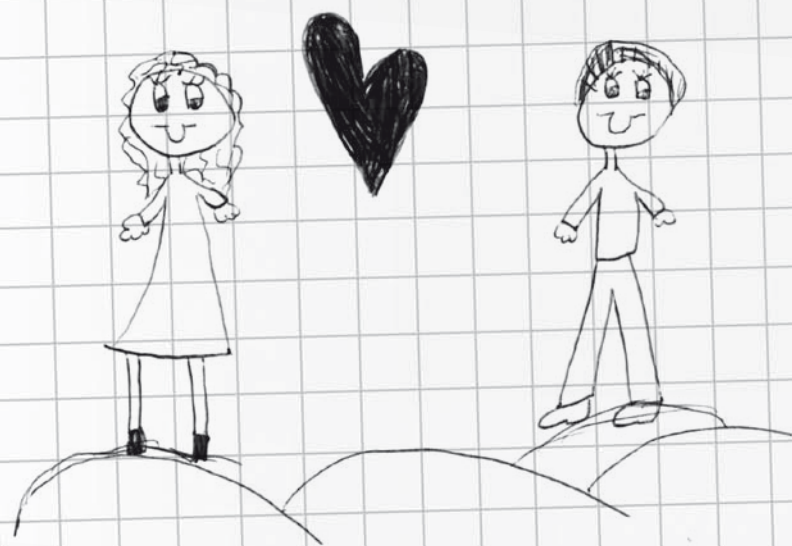
Som optimistes!!!

divideix les angoixes duplica per les alegries i la meitat.

Amistat

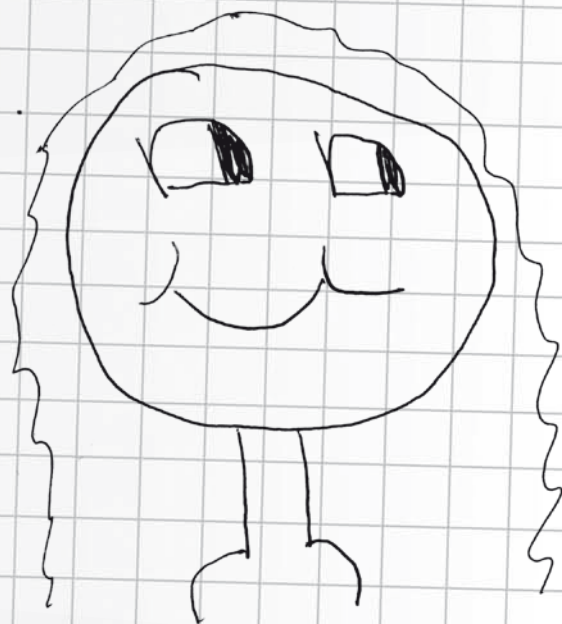
És Midbor Tormaz - se'n
EMERGE QUE Perdre's el
corni.

"un problema deixa de ser-ho
si no té solució"

"Estudia! No per saber una cosa més, sino per saber-lo millor"

Sèneca

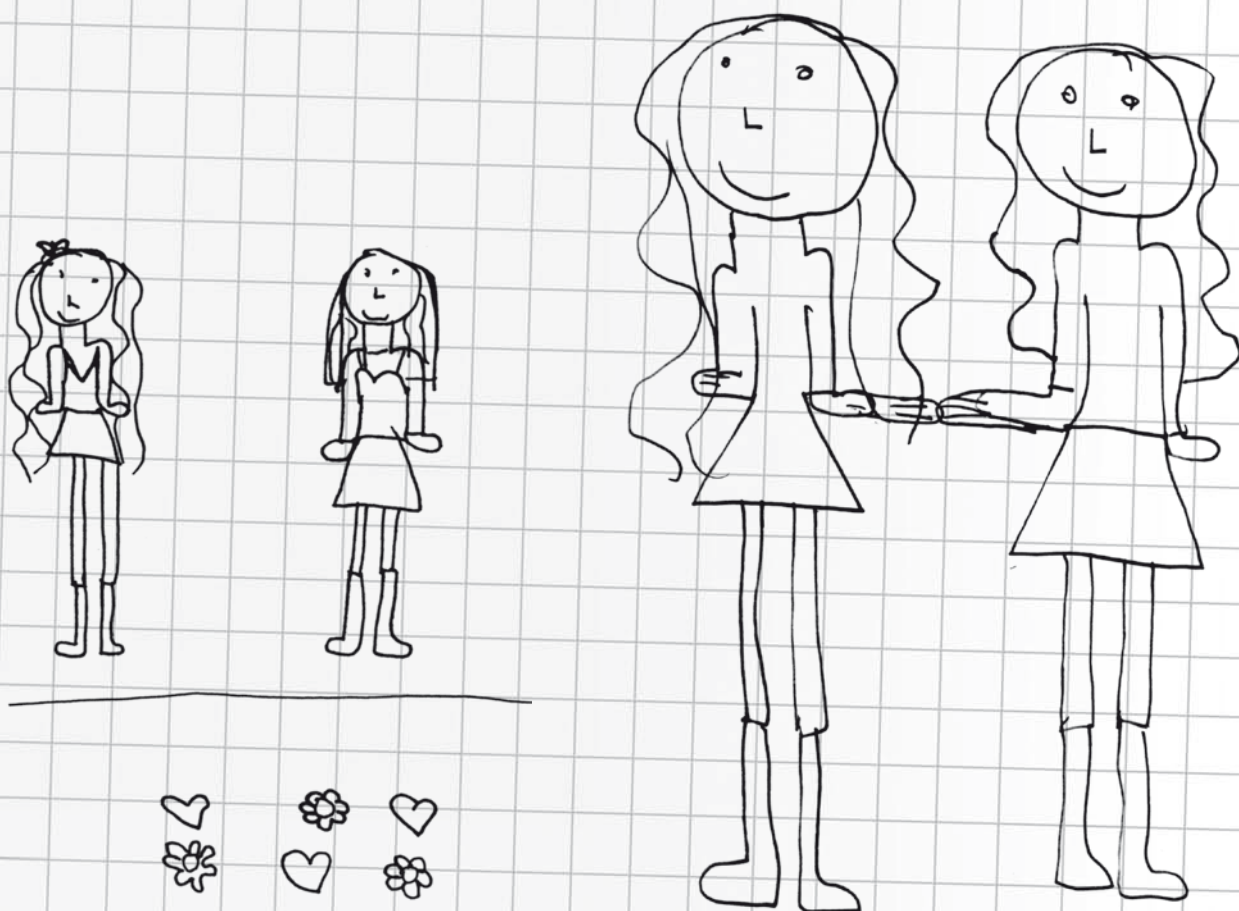

L'amistat duplica les alegries,
i divideix les angories per la meitat.

« Conclusió és el lloc on arribaren
cansats de pensar »

La saviesa és gilla de
l'experiència.

"la riqueza no és del que més té, sino de qui menys necessita".

TIRANT LO BLANCH A MORVEDRE

Un dia comença de nou en la vila de morvedre. Els carros van cap a dalt i cap a baix. La gent va direcció al mercat, la compra per al cap de setmana fa que la plaça Major siga un guirigai.

Mentrestant al Grau Vell de morvedre, un vaixell torna des de el poble dels sarraïns, en ell es troben els cavallers que han anat a per els caps dels caps sarraïns, Armengol de Montcada ha sigut qui ha pogut aconseguir el cap que la seva promesa Berenguela li va demanar per a poder casar-se. Al peu del vaixell Berenguela, expectant, esperançada i somniadora de que el seu home siguera el Jordi de Montcada un xic templat, combatiu i honrrat, en contraposició a Armengol de Montcada un xic amb cara d'amargat, obsessiu i gens honrat. Doncs bé, del vaixell baixaren els cavallers que acompanyaven als germans i darrere Armengol de Montcada amb el cap dels sarraïns.

Berenguela va demanar per el Jordi de Montcada i Armengol de Montcada li va explicar que durant la batalla va estar mort per un dels sarraïns, i li recorda que com ella va prometre qui duguera el cap dels sarraïns es casaria amb ella.

A Berenguela no li va agradar molt la idea. Ella ja s'havia fet la idea de casar-se amb el Jordi de Montcada. Pujaren al carro i es van anar fins a Morvedre per els camins de la Marjal. Pasaren per un camí estret on baix l'ombra d'una olivera hi havia un cavall blanc i un home, un gentil cavaller recolzat sobre el cavall adormit. Els cavallers que acompanyaven a Armengol de Montcada el van despertar de colp, ell es va alçar cabrejat i empunyant la seva pesada espasa i va fer la intenció de matar, ficant l'espasa sobre el coll, a un dels cavallers, Berenguela va baixar del carro i va parar l'acció. El cavaller va deixar l'espasa contemplant la bellesa de Berenguela i agenollant-se davant d'ella li va recitar un poema per tal d'enamorar-la. Berenguela agraïda li va agafar la galta de la cara i li digue "alçat" i li va dir que demà, dia de Sant Joan, s'havia de casar amb el seu promès. En eixe moment Armengol de Montcada va eixir del carro i va espentar al cavaller. Armengol de Montcada cabrejat es va ficar damunt d'ell i apuntant-lo amb l'espasa li digue "qui osa parlar-li així a la meua promesa?". El valent cavaller li va contestar "sòc Tirant Lo Blanch i estic fart de matar a gent com tu cada dia". Berenguela va intercedir per Tirant i li va demanar al seu promès que el deixara en pau. Armengol de Montcada va fer cas i continuaren avançant cap a Morvedre per tal de preparar la boda que es realitzaria el dia de Sant Joan a l'Església de Santa Maria.

El nostre heroi, Tirant, una volta que ja l'havien despertat va decidir anar cap al port del Grau Vell per tal d'embarcar-se en una nova creuada cap a Constantinópolis. Agafa el seu cavall, s'arrima a una vinya propera per tal de poder menjar alguna cosa i poc a poc va marxar cap a la mar. En un no res va arribar a vora mar i es va dirigir cap al port. Però de sobte una cosa va fer que canviara la seva intenció.

Quasi arribant a la Torre vigia va vore com de la mar eixia un home, quasi sense forces, que s'arrastava per tal de no ser ofegat i que l'aigua se l'enduguera mar en dins. Tirant va anar correguent amb el seu cavall, va baixar del cavall i va ajudar a aquell home. L'home pareixia un cavaller, però un cavaller d'estos que tenien

diners o això pareixia. Tirant va observar que les ensenyes que es podien vore sobre el cos del cavaller eren paregudes, per no dir iguals, a les que duia el cavaller que havia estat apunt de matar-lo en la Marjal.

Com ja estava a punt de caure la nit, Tirant va dur al desconegut cavaller a una alqueria que hi havia entre la Marjal i Pouet on Tirant havia pasat uns dies abans. Al entrar en l'Alqueria un home, musulmà, el va rebre i Tirant li va demanar ajuda per tal de que el desconegut cavaller es puguera recuperar de les seves ferides. A l'habitació hi havia un allar on Tirant va fer un xicotet foc per tal de que el cavaller puguera entrar en calor i despertar-se. Tirant es va quedar mig adormit escoltant les històries que li contava Abdil, un jove enèrgic musulmà que també vivia a l'Alqueria.

Una de les històries que va escoltar el Tirant va ser la del Tresor del Moro, "A causa de la difícil situació per la qual travessava Morvedre, les revoltes, la inestabilitat política tant interior com exterior, obligaren Abuïsa Labum a vendre els seus drets sobre Morvedre al senyor d'Albarrasí, aquest últim li va lliurar una gran quantitat de diners, monedes d'or i plata encunyades a nom de Hixem II. Els diners eren custodiats pel seu amo fins la imminent entrada del Cid a la vila. És en aquell moment que Abuïsa Labum oculta el seu tresor no sense abans dibuixar un mapa de la seva situació en un tros de cuiro.

Abuïsa Labum va fugir del castell igual que molts altres dels seus seguidors. El tresor amagat al peu de les muralles en un lloc secret, guarda la tornada del seu amo. En la fugida confia el seu secret als seus acompanyants qui a poc a poc els donarà mort i s'apoderarà del mapa. Ablariz va aconseguir amagar-se molt prop del port del Grau Vell de Morvedre on són embarcats els musulmans amb destinació al nord d'Àfrica. Ablariz va mantindre en el seu poder el tros de cuiro que va arrabassar a Abuïsa Labum. Una nit, en una de les seves eixides, el moro va segrestar una xiqueta del poblat marítim i la va retindre durant diversos dies i va fugir amb ella en direcció a Cullera, pel camí la xiqueta aconsegueix escapar i comunica els fets al nou governador de Morvedre.

Han passat diversos anys, Ablariz es va unir a una partida de lladres composta majoritàriament per musulmans que es van negar a embarcar camí de l'Àfrica i deixaren sentida la petjada de la seva estada a València.

En una de les accions, Ablariz reconeix en una de les seves víctimes un antic amic de Morvedre, amb el qual formarà partida de pirates que actuarà prop de Morvedre. Amb l'esperança de tornar a la vila i recuperar el tresor compost de gran quantitat de monedes de Hixem II. La dona del seu amic, netejant la fosca cova que els servia d'amagatall, va trobar per casualitat el mapa del tresor i li ho va comunicar al seu home. Aquest va donar mort Ablariz i li va llevar el mapa. Darrere d'ell i junt amb la seva dona i el seu fill es traslladaren a un lloc proper i denuncià els pirates al governador de Morvedre.

El nou posseïdor del mapa, Nabut, se les prometia molt content de pensar que no sols ell coneixia l'existència del tresor. Un dia, estant passejant per la falda del castell, per la senda dels Lladres, fou assaltat per una partida de corsaris pagats per amics d'Ablariz.

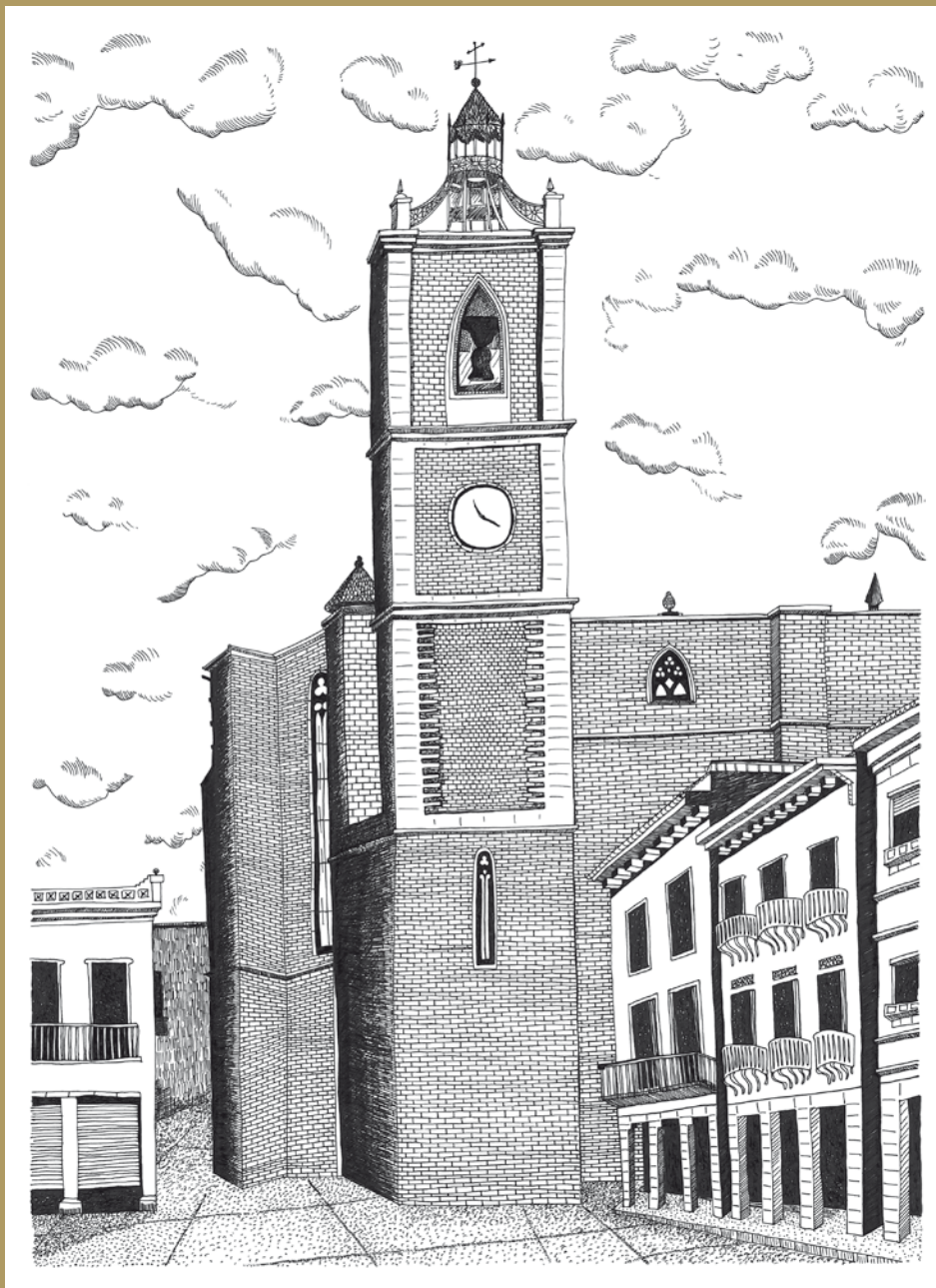
Han passat molts anys, els moros que queden a l'estat espanyol són acceptats fins l'expulsió el 1591. Torna la pau a Morvedre, l'agricultura torna a ser important, els musulmans viuen en harmonia amb els cristians. La dona i els dos fills de Nabut tracten d'oblidar la violenta mort del marit i pare i comencen una nova vida.

La pau no hauria de durar molt de temps. Les últimes paraules de Nabut van ser per a contar als seus fills la història del tresor del moro, després de la confessió els fills juren venjar la mort del seu pare.

Un dia arriba a Morvedre un home amb la intenció d'instal·lar-se a la ciutat, va resultar ser descendent d'Ablariz. Assabentats de la seva arribada, els fills de Nabut el van esperar una nit i li van donar mort. Assabentada la mare del succés va traure el vell tros de mapa de cuïro i el va cremar.

El tresor del moro ha costat moltes vides. No se sap on està."

Al mati següent Jordi de Montcada, que era germà del cavaller Armengol de Montcada, es va alçar sobre saltat. Va mirar la vena que li havien ficat al costat dret del cos. Va observar que un cavaller estava a dormit a prop d'ell i ràpidament va agafar l'espasa i se la va ficar al coll. Tirant sense sobre saltar-se va mig obrir un ull. El Jordi de Montcada li va dir "qui eres?", i Tirant li va dir "tots els teus feu la mateixa pregunta, abaixa l'espasa i respecta al que t'ha salvat la vida". El Jordi de Montcada va

Dibuix de Estefania Sanchez Izquierdo <http://esilustration.wix.com/esilustration>

abaixar l'espasa i li va preguntar "com que tots els meus fem les mateixes preguntes?". Tirant alçant-se li va explicar el que li va passar abans de conèixer-lo. El Jordi de Montcada fica molt mala cara, respirà, i l'explicà a Tirant qui era.

"Sóc el Jordi de Montcada, germà d'Armengol de Montcada -el cavaller amb el que topares- i vinc del poble dels sarraïns per tal de poder dur el cap dels tres caps per a casar-me amb Berenguela. El cavaller N'Alfons de Lizana, pare de Berenguela, veia quasi extingit el seu llinatge per falta de fills barons i va voler que la seva filla li donara nets valents, per tal cosa, al so de trompetes i tabals va fer pregonar l'edicta que Berenguela no seria esposa sinó de famós guerrer i amb la condició de cometre arriscada empresa. Era aquesta, ni més ni menys, que arribar a Jerusalem, donar mort a tres sarraïns i traure com trofeu els seus caps.

Tal condició sols l'acceptarem els meu germà i jo, els dos vam marxar a Terra Santa per a complir la voluntat del governador de Morvedre, N'Alfons de Lizana. Vam eixir del port de Morvedre amb direcció a Gènova a fi d'allistar-se a un cos de la Crevada que anava a rescatar el Sant Sepulcre. Jo vaig conquistar prompte el trofeu exigit. Però el meu germà que no va aconseguir matar-los i que li vaig deixar que tornara amb nosaltres i en un descuit quasi arribant al Golf de València em va clavar un punyal i em va tirar al mar".

Tirant observà detingudament l'explicació i va contestar "i quer penses fer?". El Jordi de Montcada no esperava aquesta contestació, Tirant li va repetir "que vols que fem?". El Jordi de Montcada va dir "vengança, vull vengança!". Tirant, amb l'impuls, contestà "doncs buscarem la vengança!".

Tirant es va sumar a una nova causa, la de buscar la veritat i defensar la justícia. Tirant comença una nova aventura, esta volta a Morvedre abans d'anar a Constantinópolis.

Tirant i Jordi de Montcada es van dirigir a Morvedre, Tirant amb el seu cavall blanc i Jordi de Montcada amb un cavall que li va deixar Abdil, el qual va quedar amb els nostres dos amics que es vorien per la vesprada en la plaça Major per vore la boda entre Berenguela i Armengol de Montcada.

Eren les deu del matí, la boda era a les cinc del vespre Tirant i el Jordi de Montcada sols tenien set hores per poder trobar a Berenguela explicar-li tot el que havia passa i defensar el seu honor.

Però Tirant no sols volia ajudar a Jordi de Montcada si no que després d'escoltar a Abdil i el Tresor del Moro també tenia la intenció de poder trobar-lo.

Ja eren les onze del matí. Tirant va decidir que primer de començar la seva creuada tenia que anar a reçar. Jordi de Montcada no va entendre esta decissió però va seguir al Tirant. Van arribar a una zona de pins a l'oest de la ciutat de Morvedre on hi havia un Convent, el de les Servites, dedicat a Santa Anna i on Tirant va passar uns minuts per tal de que Déu li donara forces.

El Convent, de Clausura, tenia moltes finestres i per elles les monges, joves i majors, s'asomaven per tal de vore als dos cavallers. El Jordi de Montcada, es va quedar a un banc observant el retaule de fusta, mentrestant Tirant va observar a una jove donzella, dins del convent, que no tenia habit de monja, ni de novicia, i la va perseguir per el Convent i va entrar a l'abadia per tal de vore que feia. La va seguir i es va adonar que era una mora i que s'encarregava de cuinar. Per una finestra xicoteta va vore com la monja superiora s'arrimava a ella per tal de demanar-li que fera un menjar per tal d'oferir-lo a Berenguela i Armengol de Montcada en el seu casament. Ella li va preguntar a la monja que li tornara a contar com havia arribat al convent, la monja li ho va explicar.

"Vares ser socorreguda per un dona anomenada Agnès, que havia acudit a la platja portada per la curiositat i amb el desig de ser útil als supervivents, ja que el seu home havia mort sense socors en una batalla naval contra les galeres genoveses, en aigües de la germana terra de Sardenya. En despertar la mora, Agnès li va contar el que havia succeït, el seu pare havia mort i Déu i la Mare de Déu li havien salvat la vida.

Una volta restablerta, la mora va contar a Agnès una visió que va tindre abans d'afonar-se el vaixell en el qual viatjava amb el seu pare. Va veure flotar en les braves aigües un formós xiquet vestit de blanc envoltat de llum per totes bandes, que li va dir que no tinguera por de la mort, ja que per a ella encara

no havia sonat l'última hora. El vaixell es fa fer pols, Zulfa va perdre el coneixement. Pensativa va quedar Agnès en escoltar les paraules de la mora. No en va comprendre la transcendència, va anar a consultar amb un avi i savi rector de Morvedre que va veure en aquella visió un avís de la providència dirigit a salvar l'anima d'una infidel. A partir d'allò el rector saguntí visitava cada dia la casa d'Agnès on vivia Zulfa i hi tenia llargues converses, que acabàrem quan la mora va convertir-se a la religió cristiana. Va rebre el nom de Catalina i va entrar com a monja en el beateri de Santa Clara.

"I ja està!" li va dir la monja superiora, "continua preparant el menjar que no tindrem temps per entregar-li-lo abans de la boda", la mora li digue "quedes tranquil·la que estarà llest". La monja superiora va abandonar la cuina, i de sobte baix la falda de la mora, una espasa li comença a recorre la cama. La mora es girà de sobte. Era Tirant, el qual li va dir "doncs això vol dir que tu no eres monja?", la mora li contestà "no, no sóc monja". Tirant intetà marejar a la mora per tal de gitar-se amb ella, a lo que la mora es nega completament, de repeten es gira de manera ràpida i se li caigueren un llimonets dins del perol on estava fent el menjar per a Berenguela, ningú dels dos es va donar compte, i ella li va dir a Tirant, "ves-te'n, si no cridaré i vindrà la guàrdia". Tirant va fer cas i s'en va anar a buscar al Jordi de Montcada per tal de trobar el Tresor del Moro, i en segon lloc ajudar-lo en recuperar a Berenguela.

Tirant i Jordi de Montcada van caminar per el camí dels cavallers fins a l'església de Santa Maria on, al costat en la plaça Major, s'estava fent un gran mercat per tal de celebrar la boda i el dia de Sant Joan, el Baptista. Tirant li va dir al Jordi de Montcada que ell no podia treballar amb la panxa buida i va anar al mercat per tal de comprar alguna cosa que dur-se a la boca. Jordi de Montcada es va negar per complet i va intentar que Tirant no anara al mercat, però va ser impossible i els dos cavallers van marxar de compres.

La plaça Major de Morvedre era una de les més grans que hi havia vist el Tirant, en ella es podien observar l'Almudí on estava emmagatzemat tot el blat del poble, tota la plaça amb els arcs que feien d'este indret un lloc majestuós. Passada la Plaça estava la Peixcateria on es podien comprar els productes que duïen els pescadors des del Grau Vell, allí es podien vore capitels romans de la passada

i gloriosa història de l'antiga Saguntum. Per un dels carrers, el Major, hi havia una xicoteta Ermita en la que un vell i ceg trovador contava una història sobre la tradició, "de com de tots és coneguda la miraculosa aparició de la patrona de tots els valencians. Diu la tradició que l'hospital davall l'empara de Santa Maria dels Innocents, del que fou impulsor el Pare Jofre d'aquesta institució i va ser tant important la seva empenta que propicià la difusió del culte a la Verge Maria, la dels Desamparats".

Els cavallers van comprar un poc de pa i de carn salada i seca i es van anar a la porta de l'almudí per menjar-se-lo i decidir en quin moment entrarien en la casa de Berenguela, que vivia al carrer Major en la casa Barta, per tal d'explicar tot el que havia passat.

Van decidir que anirien a la casa un hora abans de començar la boda i així aconseguir que no es casaren junts. Tirant va decidir anar primer a la Torre Pressó de Morvedre per tal de vore a Abdul, un musulmà que sabia on estava el mapa on es trobava el tresor del moro, però ell no va voler dir-li res, sols va dir una frase que a Tirant mai se li oblidarà "baix de la ciutat, en el crevament de les tres fes, ahi esta el tresor".

Va tornar amb el fill d'Armengol de Montcada i va vore com la mora es dirigia a casa de Berenguela per tal de dur-li el dolç que li havia preparat en el Convent. La van seguir i van pujar a la casa aliena a la Barta per tal de vore per la finestra tot el que pasava. La Mora li va donar a provar el brebaje i de sobte va apareixer un llimonet, sencer. Després de l'explicació de Catalina, la superiora va voler baixar a la cuina i comprovar el que havia passat. Una gran ira va causar a l'abadessa en destapar una cassola i introduir-hi el cullerot, i traure-hi del fons un parell de "llimonets" de color verd, daurats i blancs, que va mirar amb menysprev, però de sobte una idea lluminosa la va assaltar i se'ls va endur a la boca, li va canviar la cara: aquell fruit verd, agre, amb corfa oliosa i amarga, s'havia convertit en un deliciós menjar, digne d'una taula imperial.

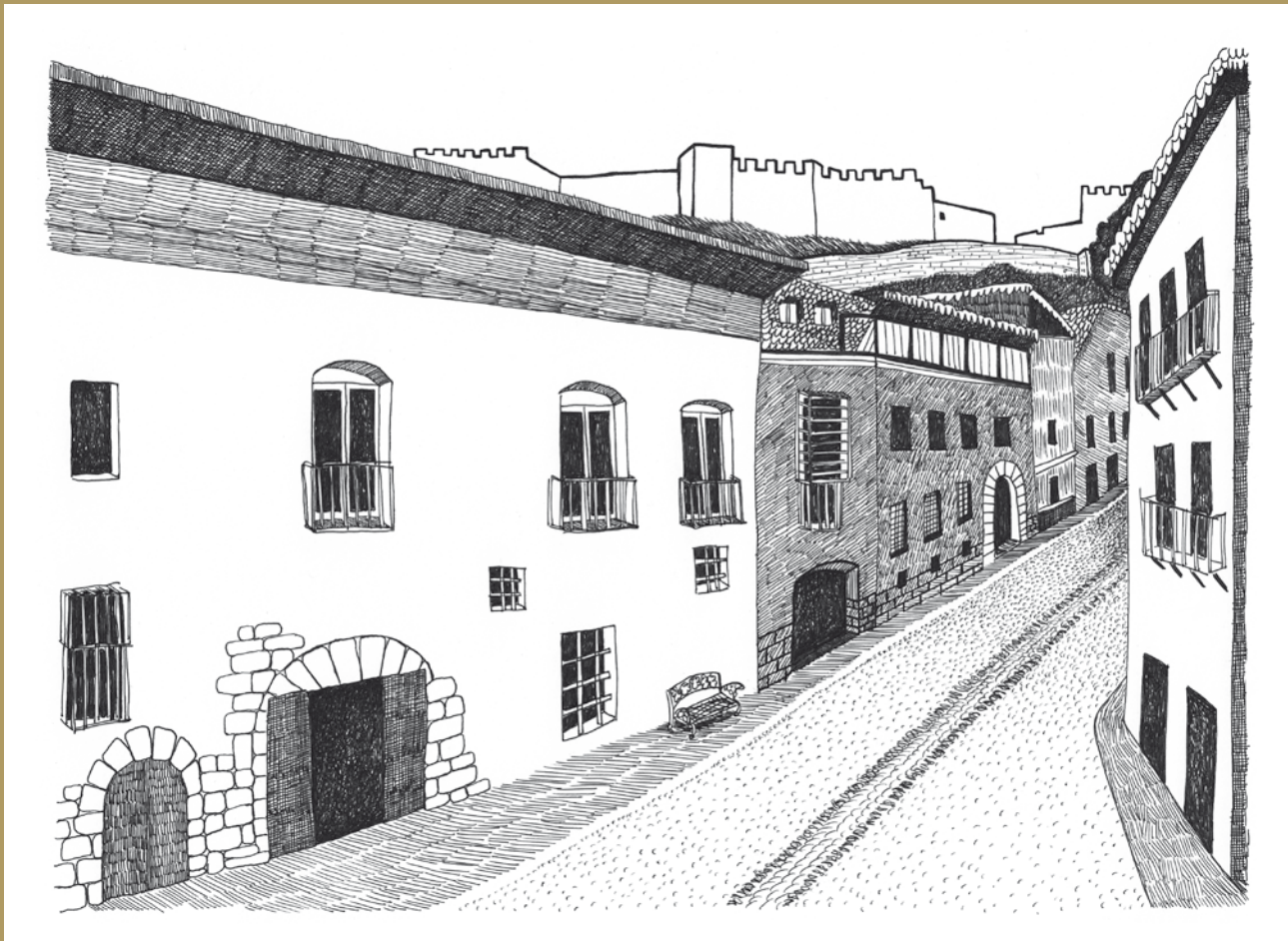
La superiora va deixar el cullerot i es va dirigir amb els braços oberts a abraçar la germana Catalina. Les monges van atribuir-ho tot a un miracle.

Alfons de Lizana després de provar-ho va enviar a València en dues orcites de fang els primers "llimonets" en almívar elaborats per les monges del convent de Morvedre. El seu destinatari remetia al mes següent un escrit que deia: "Envie V.R. els escapularis i rosaris que em va demanar, beneïts pel mateix bisbe de València. El dolç de llimons que vaig rebre va ser tant delicat que va causar la meua admiració i la dels lectors de sant Francesc i sant Domènech, que, en tastar-los, els van classificar de superiors als que d'igual classe fan els convents d'aquesta ciutat: no donen a ningú la recepta, doncs tots els farien..."

Tirant i Jordi de Montcada estaven tan tranquil·lament en la casa colindant que no es van donar compte que els cavallers que anaven amb Armengol de Montcada els havien descobert i que ja estaven començant a pujar a la casa per tal d'atrapar-los. Tirant i Jordi de Montcada es van ficar dins la casa i van esperar als cavallers en una habitació, quan entraren 2 d'ells es van donar compte que el que anava amb Tirant era el Jordi de Montcada, que ells creien mort. Comença la lluita d'espases. Jordi de Montcada i Tirant van poder escapar-se per la fatxada de la casa i van anar-sen corrents als seus cavalls.

Els cavallers, amics d'Armengol de Montcada, li van explicar que havien trobat al seu germà a la Vila de Morvedre i que podria ser un inconvenient per a realitzar la boda. Armengol de Montcada, cabrejat, va demanar el cap de lseu germà i d'aquell que s'anomenava Tirant. També tenia clar que passara el que passara la boda no es suspendria.

Tirant i Jordi de Montcada van decidir interrompre la boda i explicar davant de tot el món el que hi havia passat. Abdil, el musulmà de l'alqueria, va apareixer per el mercat -com havien quedat- i aquest els ajuda dibuixant-lis els plans de l'eglesia de Santa Maria, que abans havia sigut mesquita. Al entrar en l'església el silenci trencava la tranquil·litat, la majestuositat del temple sols es diluïa per el soroll d'un martell, al fons hi havia un home esculpint uns retaules. Segons el que sabia Tirant pareixien els gojos de la Mare de Deu. Tirant els coneixia per la seva relació amb les Monges servites les quals van instaurar aquests allà pel segle XIII.

Dibuix de Estefania Sanchez Izquierdo
<http://esilustration.wix.com/esilustration>

Tirant i Jordi van anar sense fer soroll cap a les escales que duuen a la sacristia però l'artista els va escoltar. Tirant s'arrimà i li digué, "ajudeu-nos, volem fer justícia", l'escultor que era nebot de Ximenez es va quedar bocavadat amb la història i els ajuda explicant-los com estaria decorada l'església per a les noses.

El seguici dels contraents que haurien d'acompanyar-los fins a l'església de Santa Maria era lluit i nombrós amb el grup de dames i nobles cavallers. Multitud de joglars i trobadors entonant cànctics, recitaven versos i dançaven alegrement. La núvia, Na Berenguela, anava ricament vestida als lloms d'un blanc cavall amb unes regnes de seda i or que duia agarrades el seu pare.

El fals nuvi Armengol de Montcada lluia també uns rics ornaments, seguit de patges i servidors així com d'escuders. Els habitants de Morvedre s'agrupaven per completar el seguici, mentre les campanes de Santa Maria voltejaven.

La cerimònia havia començat. El sacerdot va preguntar al núvio: "Jordi de Montcada, voleu per muller Berenguela de Lizana", de sobte s'escolta un fort rumor de la gent que interromp la cerimònia.

Els nostres herois van pujar a la part alta del retaule principal per tal de llançar-se amb l'ajut de 2 teles gegants que hi havien colocat des de la part superior del sostres. Jordi de Montcada es va llançar, mentres que Tirant es va quedar parat observant com en meitat de l'esglesia, entre la porta que va a la moreria, la porta de la juderia i la cristiana hi havia un encreuament i una lapida sense nom on es suposa que hi havia algu enterrat. Tirant pensà que en eixe lloc estaria el tresor del moro, però que ara mateix no podia agafar-lo per tota la gent que hi havia a l'església. Tirant es va tirar damunt dels cavallers amics d'Armengol de Montcada, i el Jordi de Montcada es va tirar damunt del seu germà , es va girar i va agafar la mà de la núvia i va dir amb veu ferma: "Sí, vull". Una gran sorpresa va regnar a l'església. Berenguela es va desmaiar als braços de son pare i Armengol , reconeixent la veu del seu germà, va aprofitar l'ocasió per a fugir.

I ací acaba la història de Tirant a Morvedre, ajudant amb noblessa a una causa justa deixant de banda les seus pròpies causes.

TROBA
LES SET
DIFERÈNCIES
ALS DIBUIXOS

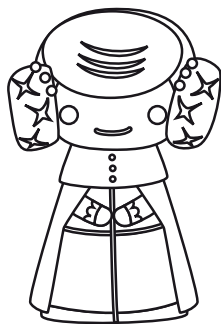
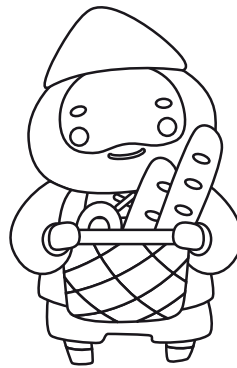
TROBA LES PARAULES

TIRANT, MOCADOR, SOMNIS, AMISTAT, HONRAT, HUMIL, VALENT I LLUITA

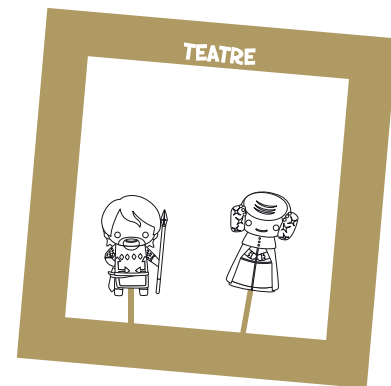
A LA SOPA DE LLETRES

T	A	D	A	R	T	H	V	A	D	E	R	U	D	O	S	T	R	E	H
H	S	Y	O	G	U	R	D	E	R	A	L	P	H	W	I	G	G	S	O
E	P	E	U	F	R	E	S	A	J	A	R	V	A	L	O	R	U	Q	L
S	M	R	B	L	O	N	D	E	Q	P	T	A	V	Q	I	Q	M	Q	A
T	R	O	C	K	T	I	R	A	N	T	Q	L	C	B	H	K	A	M	E
R	H	T	I	R	A	T	A	Q	T	I	L	E	I	Q	U	L	X	O	N
O	S	O	G	O	R	D	O	N	T	V	C	N	Q	R	M	Q	E	C	O
K	Q	H	N	B	R	I	M	A	K	E	O	T	A	M	I	S	T	A	T
E	R	U	S	R	B	L	A	C	K	M	A	M	B	A	L	M	O	D	P
S	L	M	U	W	A	P	R	D	O	S	T	R	A	I	N	S	P	O	U
A	U	I	N	V	I	T	L	L	I	A	R	L	A	T	O	Q	O	R	L
M	G	T	F	M	E	G	T	N	R	A	B	C	L	P	I	O	T	P	P
I	U	S	O	G	T	U	M	E	L	A	P	D	T	U	Q	G	T	E	I
C	N	Z	R	J	H	O	N	N	Y	C	A	S	H	Q	I	N	I	P	T
S	Y	C	G	E	S	F	R	E	E	H	A	N	D	M	X	T	O	I	O
R	O	X	I	V	E	N	B	E	N	I	F	A	R	A	I	G	A	T	R

TEATRE

**PINTA I
RETALLA ELS
PERSONATGES.
CONSTRUEIX
EL TEU TEATRE
DE TITELLES
I JUGA AMB
TIRANT I ELS
SEUS AMICS**

#MENUDESLLUITES

#MENUESLUITES